

העולם הזה

**פוגרום
ברמלה**

★
**על נהרות
הלסינקי**

השבועון המצויד ל אינפורמציה

200

גליון

771

שנה 15 / מאי 1971 / מס' 771 / 781052

July 20.

העולם הזה" מס' 771

מד פֿעם אַתּה נחלל בּפּני אַרם שװינך שװכּה אױסם בּנקל. אױנך יױדע װאָ כּלום זעל
בעל הפּנים, װױכּר גמ לאַ חשׁוב. אַחרי מױס אַחד בהם גרמּה לך שׂאתה כּבר יױדע אַתּ
הכּל על אױפּי האַרם.
כך קרר גמ לצלם העולם הזה כּשׂראר פּנים אלה באַחד הכּינוסִים. מבלי להרבות
בּמחשבה הוּא צילם אױסם. הכּוּמרת : פּנים יִשׂראלִים.

15 איש ישבו בתאי המעצר של משרת רמלה. היו אלה צעירים מעולי עיראק. חשודים בהתקפה על בית ערבי. יום לפני כן נדקר נער עיראקי תושב מעברת רמלה על ידי אלמוני ברחוב הראשי לעיני מאות תושבים. כיצד התלקחה אש השנאה הבין-עדתית? מדוע פרץ ה-

פוגרום בעיראקים ברמלה

דו"ד על

חקירת חוליית

הכסוי של "העולם הזה"

צילם: דוד רובינגר

השעה בה חוזרים הפועלים מעבודתם קרבה, בעלי בתי-הקפה. והמסעדות ברחבה הקטנה ברובע הערבי של רמלה העיפו מבט אחרון על שולחנותיהם ועל כסאותיהם, הגבירו את קול הרדינג שהשמיע מגנינות מזרחיות עצובות. להכנות המסורתיות לא בא ההמשך המקובל, לא הופיעו עשרות הבחורים בבגדי אחר-העבודה לשיבתם היומית בבתי-הקפה. במקומם הופיעה מכונת משטרה שהתעכבה לרגע ליד בית-הקפה הגדול שבפינה, המשיכה את דרכה לאחת הפמטות המסתעפות מן הרחבה.

לא היו אלה הסימנים היחידים כי משהו לא היה כשורה ברמלה. בבתי-הקפה והמסעדות, משני צדי הרחבה, ישבו הבעלים ונאנחו. "היהודים שבאו מעיראק לא נותנים לחיות", קבל חנא זכריה אל-חלאק, ערבי חסון, בעל שפם אדיר ביושבו במסעדתו הקטנה. ואילו ממולו, בעבר השני של הרחבה, ישב יצחק תמו, אף הוא בעל בית-קפה, ונאנח מרות: "בגלל

הערבים הללו וכל העניינים שלהם אף אחד לא בא יותר לבית-הקפה. הם הורסים את מחייתנו!"

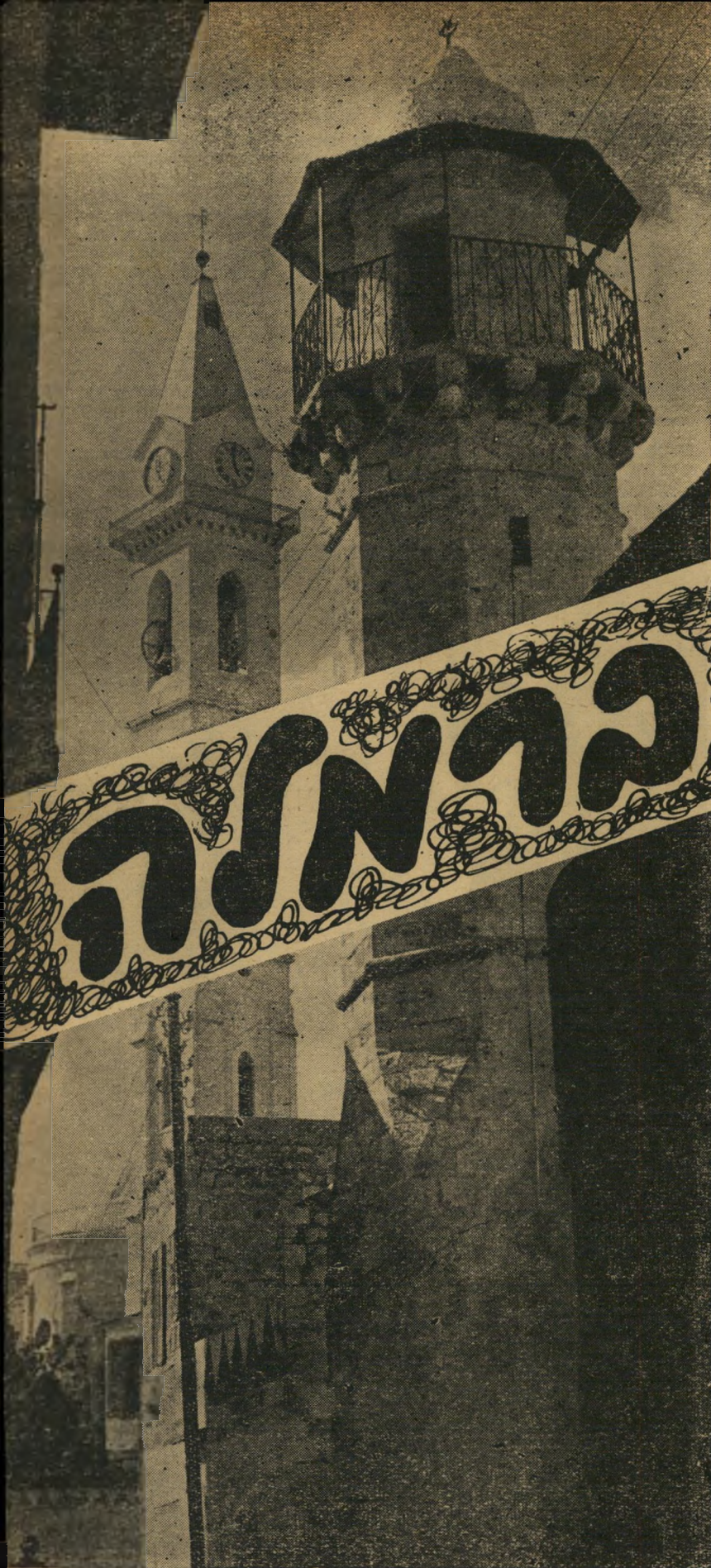
לאדם העומד מן הצד דומה האווירה של הרחבה הקטנה והמאובקת להפוגה השוררת לאחר קרב קשה, בטרם התחיל אחד הצדדים בקרב חדש. וכמו בכל מצב אחר, יכול האדם העומד מן הצד להעריך את המצב נכונה. כי לפני ימים לא רבים היו סמטות הרובע הערבי של רמלה עדות לקרב אכזרי ומכוער, קרב בין שני מחנות אשר בפיהם היו המלים "יהודי" ו"ערבי" לכינויי אויב.

העניין התחיל לפני קרוב לשנתיים: העולים העיראקיים, אשר בעברם הלא-רחוק סימלה כל דמות ערבית את האויב המתנכל לחייהם ולרכושם, לא יכלו להסתגל בנקל לעובדה כי בארץ אשר אליה באו כאל מולדת חדשה, ארץ השייכת כולה להם ואשר בה ישתחררו סוף-סוף מן הסייט הערבי — ימצאו ערבים, בני אותו עם אשר עוד אתמול התפרע בהם. אך מדהים מכל זה, נאמר להם, כי בערבים אלה יש לאות אורחים ישראליים, אשר חוק המדינה מגן עליהם כעל כל אורח אחר.

תושבי המעברה ותושבי העיר. אל העיראקים הראשונים שבחרו ברמלה למקום מושבם הצטרפו במרוצת הזמן עיראקים נוספים עד כי, עתה, מונה קהילתם כ-5000 איש. אך בניגוד לרוב תושבי רמלה שוכנים רוב העיראקים בשתי מעברות גדולות. כי העיר, אשר בימי הערבים היתה לה אוכלוסיה בת 13 אלף איש, אינה יכולה לספק שיכון קבוע לכל 20 אלף התושבים החיים בה כיום.

העיראקים ישבו במעברותיהם ובדרך הטבע החלו מקנאים במאוסרים מהם, תושבי בתי-האבן — וביניהם 1,800 הערבים ששרדו. העולים העיראקיים, רובם סוחרים לשעבר, לא יכלו להסתגל לתנאי העבודה הגופנית הקשה המוצעת לעולים חסרי-מקצוע. אלה מביניהם אשר יכלו לעשות זאת חיפשו מקורות פרנסה קלים יותר, מתאימים יותר לעברם.

כך רכשו משך הזמן שלושה בתי-קפה ברובע הערבי מבעליהם הערביים. מלבדם היו ברובע עוד כמה חנויות קטנות של מוכרי ירקות

העיקריים בכל העניין, לא טרחו אפילו לסקור את כל שורת המועצות דים במסדר הויהוי, הודיעו כי אין בין הנוכחים איש שהשתתף בהתקפה על ביתו. הם, כנראה, לא רצו להסתבר בריב עוד יותר גדול עם העדה העיראקית: יותר כדאי היה לראות העניין כמחוסל. במקרים כאלה נוהגת המשטרה לרשום על התיק: עברין לא נודע; רישום אשר כמוהו כסגירת התיק.

ניצוץ באבק שריפה. מאותו יום חל שינוי באווירה השוררת ברמלה. כל רגשות אי-הנוחיות והשנאה הסתומה שהיו קיימים התחדדו, היחסים בין ערבי לעיראקי התמתחו. עד אשר, כשלושה שבועות לאחר המקרה הראשון, ארע מקרה שני, חריף יותר, שה-

זיר את רמלה אל כותרות העיתונות. הגורם המיידי לכל העניין היתה החלטתם של שני נערים לבקר בקולנוע איילון. בכביש הראשי של רמלה, האחד היה אדוארד דנוס, (16), חבר קבוצת נוער מקיבוץ עין-חרוד שבא לבקר את אמו ואחיו, תושבי מעברת רמלה ב'. "עמדי על מדרגות הקולנוע והתבוננתי בתמונות הסרט המוצגות בחוץ", הוא מספר. "אחר כך החלטתי לרדת אל אחי וחבר שלו שעמדו מרחק קטן ממני. ראיתי נער העולה מולי בריצה. פתאום הוא נתקל בכתפי בכוח רב. אמרתי לו: "סליחה!" אך הוא התרעם: "האם אתה לא רואה?" הוא גם התחיל לצעוק ולדחוף אותי. לא ידעתי בכלל שהוא ערבי; הוא דיבר עברית שוטפת. התנהגותו הרגיזה אותי מאד. נתתי לו

מפקד משטרת רמלה, מפקח רא"ש, יוסף קיבי. הוא האיש שתפי קירו לדאוג לכך שבעיר רמלה לא יהיו פוגרומים והתפרצויות.

ושלוש מסעדות שנשארו בבעלות ערבים. **אבנים ושברי בקבוקים.** לפני כחודש נעצרו שני צעירים ערבים שטיילו במרכז העיר עלידי קבוצת עיראקים. אחד מהשניים הצליח לחמוק ואילו השני, איוב סחבני, הותקף עלידי העיראקים. הוא פנה למשטרה והגיש תלונה נגד מתקיפיו, בזהותו אחד מהם בשמו. המשטרה עצרה את האיש, פתחה נגדו תיק. בחקירה עמד העצור על טענתו כי לא היה לקטטה שום קשר עם השתייכות עדתית: היא פרצה על רקע אישי בהחלט. זה מזמן ששמועות התהלכו שאיוב סחבני יצא עם עיראקית. המכות נקמו את כבוד העדה. אותו ערב נכנסו למסעדת שהין, אחת מן השלוש השייכות לערבים, כמה בחורים עיראקים שניגשו לאיוב סחבני שהסב לשולחן בחברת מכרים. הבחורים שידלו את סחבני לבטל את תלונתו למשטרה וכשעמד סחבני על דעתו, נתחממו הרוחות ותגרות קטנה פרצה. שהין שדאג לשלום מסעדתו ביקש מן המתקוטטים לצאת החוצה ולסיים את ויכוחם שם. הוא גם פנה למשטרה כדי שתמנע התפרצות רצינית בין הצדדים.

לכשהגיעה מכונית המשטרה למקום מצאה את הרחוב ריק מאדם ובית-הקפה שקט ושליו. אך כמה שעות לאחר מכן, ברדת החושך, הותקף ביתו של שהין עלידי קבוצת עיראקים שיידו אבנים והשי מיצו איומים לעומת תושבי הבית. המשטרה הוזעקה שוב; ושוב, בהגיעה למקום, לא מצאה איש מן המתקיפים. במקום זה מצאה

"מה עשינו להם?" הודה אמסיים היא אם הבית שהותקף. היא יושבה בחצר ביתה כאשר דפקו כמה בחורים עיראקיים על הדלת, ביקשו את כתובת בית הנער שדקר את הבחור העיראקי. "אני לא רציתי לומר להם", היא מספרת, "כי פחדתי שיעשו משהו לאותה משפחה. במקום זה התנפל עלי והחלו מתקיפים את הבית. למה? מה עשינו להם?"

סטירת-לחי. ואז הוא היכה אותי בכתף וברח. אני חשבתי שזו רק מכה, צעקתי לאחי שיתפוס את הנער הבורח. ואז ראיתי שזאת לא היתה סתם מכה — מן הכתף נול לי דם. צעקתי לאחי שנדקרת בסכין; הוא לקח אותי על גבו ונשא אותי לתחנת המשטרה." למעשה לא היה זה מקרה של התגרות עדתית מכוונת. אדוארד דנוס היה שבוע ימים בלבד ברמלה, לא הכיר איש בעיר. גם על האווירה המתוחה ששררה בין ערבים ועיראקים הספיק לשמוע אך מעט. אולם איש לא התחשב במה שגרם לתגרה, שהרי כולם ידעו כי לא היא קבעה כי אם האווירה הכללית ששררה לפנייה. הדקירה עצמה היתה כניצוץ המפוצץ את חבית חומרי-הנפץ.

ככל שאדוארד ואחיו התקרבו למשטרה התאסף סביבם המון רב יותר של צעירים עיראקים נרגשים. בהגיעם למשטרה כבר היתה להמון צורה של הפגנה גועשת. "אנו נשחט אותם!" הם צעקו לפני הקצין שיצא לקראתם. "אנו נהרגו את כל הערבים שבעיר!" מפקד המשטרה ניסה להשקיט את הרוחות, להבין מה קרה. "הילד של עני, זה שעובד במכססה, דקר אותי", הם הסבירו בהצבעים לאדוארד ששת דם. הקצין ביקש כי רק אחיו של אדוארד והעדים הישירים למקרה יישארו בתחנה. כל השאר נצטוו להתפזר, לחזור בשקט לעיסוקיהם.

ואל תנסו לעשות את מה שאתם מאיימים בו", התרה בהם הקצין. "אחרת תצטערו על כך." אך בעוד קציני-החקירות גובה

ווידר אדעניץ, 16, דקר את אד"ר וארד דנוס, הנער העיראקי. אחר דקירה זו נגבו של הנער היהודי החלו הרוחות ברמלה סוערים.

ללא כל קשר. אברהם כליף היה בין אלה שראו כיצד נדקר נער יהודי עלידי נער ערבי ברחוב הראשי של רמלה. "הלכנו למשטרה לבקש שוטרים שיעצרו את הדוקר", הוא מספר, "אבל המשטרה לא עזרה." זה הרגיז את העיראקים כל כך עד כי החליטו לערוך משפט לעצמם. הם התקיפו בית של משפחה ערבית שלא היה לה כל קשר למקרה.

רחבה מכוסה כולה אבנים, עצים ושברי בקבוקים. יחד עם זאת הצטופף ליד הבית המון של קרוב ל-200 סקרנים שבאו לחזות בשדה-הקרב הנטוש. בפנים הבית יושבה משפחת שהין הגדולה (15 נפשות) במורא ופחד היסטרי.

עבריון לא נודע. המשטרה ניסתה לגבות עדויות, לשאול מי יידה את האבנים, מי ארגן את ההתקפה. אך איש, כמובן, לא ידע מאומה. כולם נאספו רק לאחר מעשה. לבסוף הפקיד מפקד משטרת רמלה, מפקח ראשון יוסף קיבי, משמרות שוטרים מוויינים לשמור על בית שהין ועל שאר פתי הרובע הערבי, וחזר לתחנה. מצדם הפקידו גם הערבים משמר על בתיהם.

למחרת מסרו עדי הראייה כי יכלו לזהות אדם אחד בלבד מבין המתקיפים: עיראקי אילם. המשטרה ערכה מיד חיפושים, גילתה עיראקי אילם. אולם כשהובא לתחנת המשטרה והועמד במסדר זיהוי לא יכול איש מן העדים לזהותו כאותו אילם הדרוש למשטרה. ואז החלו בחיפושים נוספים שגילו כי בין העולים העיראקים ישנו גם אילם שני, בחור חסי-מוג ומתבלט, "גבדא" (גיבור) לפי מיטב הסגנון המורחי.

המשטרה פנתה לועד עולי עיראק במקום, ביקשה ממנו להמציא לה את הבחור לזיהוי. אולם כאשר מקץ עשרה ימים טרם הופיע האילם במשטרה נשלח שוטר למעברה שחיפש את האילם והביאו למסדר זיהוי. מפקד המשטרה היה בטוח כי הפעם תפס את האחראי להתממה. אולם בהמשטרה ביקר ויילד, בן שמונה שנים, שגילה

יהודים מתקיפים את הערבים!
מכאן כיוון: אבנים. מיד יצאה מכונת משטרה לרובע הערבי. המראה שנתגלה לעיניה היה מראה של שדה-קרב: רחוב מכוסה אבנים, חצר של בית ערבי מלאה אבנים שיוזו מן הרחוב, רעפים מריסקים, רהיטים שבורים ותושבי הבית פצועים ונרגשים.

בפנים הבית מצאו את הורה אמסיס, ערביה בת 40 ובני נוספתה. "ישבתי בחצר", היא סיפרה, "כאשר שמעתי דפיקה בדלת. פתחתי ומצאתי בחור עיראקי אחד בשם עבדאללה נגיאר. לפני זה הספקתי לשמוע קול של מישהו האומר: אני אתקוף, אתם תזרקו אבנים אחרי. כש פתחתי את הדלת שאל אותי עבדאללה: "איפה בית עגי?" ראיתי שמשו לא היה בסדר ואמרתי לעצמי: הם בודאי מתכוונים לרעות; למה לי להראות להם את הבית. שם בודאי נמצאים נשים וילדים.

אבל תשובתי הרגיוה כנראה את עבדאללה: כיצד אינך מכירה את הבית? הרי אתם ערבים!" אבל אני לא רציתי בכל זאת להראות את הבית. ואז הוא נתן לי מכה חזקה באגרופו בבטני. זה כאב לי מאד. אבל בעזרת בנותי הקטנות שעמדו לידי אותו רגע הצלחנו לסגור את הדלת ולחזקה בקרש מאחור. ואז התחילה ההתקפה. מכל הכיוונים עפו עלינו אבנים גדולות שהם הורידו מן החומות המתפוררות מסביב. הם שברו את גג הרעפים; הצלחות הגדולות ששמנו בהן רסק-עגבניות רוסקו לשברים; אני קיבלתי אבן על הראש, גם בתי הקטנה ובני נפצעו בראש וברגליים.

הוסיף בנה סלים, פועל במחנה צבאי, בן 26: "כשרמלה נכבשה, הווצקתי במחנה עצורים משך תשעה חודשים — אבל אף פעם לא נתקלתי בשום תופעה או יחס הומים לאלה שאנו נתקלים בהם עכשיו כאן. העיתון אל-יוס (העיתון הערבי הממשלתי) הודיע למחרת שהעיראקים תקיפו את הבית שלנו מפני שהחבאנו את עגי אצלנו. מה פתאום? ממתי ביתנו הוא מקלט? שר המשטרה הודיע שכל העניין נגרם ע"י כנופיה קטנה — אם כן, מדוע מתקשה המשטרה לחסל אותה?

אני מכין שהעיראקים אינם אוהבים ערבים, שערבי עיראק התעללו בהם, אבל מה אני אשם? מה זה שייך לי? איזו זכות יש להם לבוא עכשיו ולרצות לגרש אותי מכאן — אני שנוגדתי וגדלתי כאן! האם אני הוא שאמרת להם לבוא הנה? אם מצבם קשה, שיפנו את זעמם לממשלה — לא אלינו.

יהודים אחרים באו והשתקפו ברמלה ושום דבר לא קרה — רק עם העיראקים התחילו העניינים. אני לא אומר שכל העיראקים שווים — כפי שלא כל אצבעות היד שוות. הנה למשל, בשעת ההתקפה, עמדה משפחת אבריסאלח השכנה — גם כן עולים עיראקיים — יחד אתנו ויידתה אבנים חזרה אל המתקיפים.

אנשים צריכים לדעת כי לנו תרבות ודרך-חיים משלנו — אין אנו סתם פרחים עלובים. אם חושבים להמשיך כך, להשתמש נגדנו בכל השיטות שהעמים השתמשו בהן בפוגרומים נגד היהודים, אני אומר "תודה רבה" לממשלה על ארבע שנות חיים כאן, על הפרנסה שאפשרה לי — ואעזוב. כי זאת לא תהיה ארץ של אנשים חופשיים. אני אסע לאנגליה — יש לי שם די ידידים שיקבלו אותי, למרות שבבוא השלטון הישראלי חשבנו, אנו הנוצרים, שנוכל לחיות לפחות באותם התנאים שהיו לנו כשחינו בימי המוסלמים, אבל לאט, לאט אנו מתאכזבים — המציאות הישראלית מתגלה כאכזרית מאד ללא יהודים."

הוצאתי את האורז ודקרת! מייד עם הגיע הידיעה על ההתקפה למשטרה, נשלחו למקום יחידות חזקות, הווצקה תגבורת מרחובות, ראשוני-לציון והסביבה. ההוראות שעמדו בתוקפן עד אז, פיוס והשכנת שלום, שונו. במקומן הגיעה הפקודה: לא להבליג יותר; כל החשוד במעשה-קטטה יובא למעצר. אותו לילה ולמחרת אספה המש"ט 15 עיראקים אשר דיירי המקום הצביעו עליהם כמשתתפים בהתקפה.

למחרת בערב נערך מסדר זיהוי. האחים אמסיס הצביעו על שניים: "אלה היו בין המתקיפים". אך מפקד המשטרה לא הוציא נגדם צו מעצר. אחד מן השניים היה אחיו של אדוארד דנוס, שישב בתחנת המשטרה ומסר עדות שעה שהתנהלה ההתקפה והשני היה בחור שהוכיח כי חזר אותו לילה מתל-אביב בשעה 9:30 — אחרי גמר ההתקפה. רק ארבעה מבין העצורים הראשונים נשארו, עד אשר יוכיחו כי לא היו במקום המאורע.

בינתיים יושב הגורם השני של ההתפרצות, חליד אל-עגי, 16, במנזר הקתולי, לשם ברח לחפש מקלט מיד לאחר הדקירה. בפיו סיפור שונה במקצת מזה של אדוארד: "עמתי ליד קולנוע אייזון, כאשר בא אלי בחור ואמר לי שמישהו רוצה אותי. אותו רגע התקרב בחור אחר אלי והכיה אותי ברמל. אני לא אמרתי להם שום דבר כי ראיתי שם למעלה משלושים בחורים — ולכל אחד הייתה סכין ביד. כשראיתי את זה ברחתי. אבל הם התנפלו על חברי והכיו אותי. "תגיד לחליד שזה היה בשבילי", הם אמרו לי. זה היה לפני כמה חודשים; מאז אני נוהרתי בכל מקום שהלכתי ותמיד החזקתי אולר פתוח. מוכן בכיס. לפני כמה זמן חזרתי מביקור בחיפה ואמר לי שיש לו כרטיסים לקולנוע. כיוון שלא רציתי ללכת, לקחתי את הכרטיסים והלכתי למכור אותם בחורה. על מדרגות הקולנוע התקרב אלי בחור עיראקי שאני מכיר אותו ודחף אותי מאחורי. "מה אתך — אתה לא רואה?" הוא שאל. עניתי לו: "סליחה".

ואז שאל אותי הבחור מה השעה. עוד לא גמרתי לענות לו והרגשתי שהוא נותן לי מכה בפנים. זה הרתיח את דמי. הוצאתי את האולר ודקרת. אחרי זה ברחתי ישר למנזר."

פחד נורא. ילדה קטנה זו היא בת משפחת אמסיס שהותקפה. אחת האבנים שידו מעל לקיר-המגן פגעה בראשה ופצעה, אך מה שהיא זוכרת עוד יותר מהפצע הוא הפחד שיתקף אותה למשמע צעקות ההמון המתקיף.

גבוה יותר, רצוני יותר. לא רחוק מן הכביש הראשי של רמלה, לצד דרך עפר המובילה אליה, משתרעת מעברה ב' שורות שורות של אוהלים ירוקים וצריפונים עלובים (מימין). כאן גרים רוב תושבי רמלה העיראקים, בתנאי דיור גרועים ביותר. לא רחוק מן המעברה, מעברו השני של הכביש, נמצא הרובע הערבי של רמלה, מגורם של 1800 ערבים ועולים חדשים (למעלה). גם תנאי הרובע אינם אידיאליים. אך לגבי המעברה זהו שלב גבוה יותר, רצוני יותר.

שימונת הגיטו. המשך הסיפור יובא לפני השופט ושם ימצא, באופן רשמי, את סיומו. אולם רגשות של בני אדם אינם עניין הנשמע לצווי שופטים — וכל שכן לא רגשות של עדות שלמות. מפלגות יכולות לעשות ממאורעות רמלה הון פוליטי, ראשי עדות מכובדים יכולים להביע את צערם ולהתכחש להם, בעלי בתי-קפה יכולים לראות בהם איום על קיום עסקיהם; אולם דבר אחד אינו ניתני לשינוי או טישטוש: סוג המאורע. במלים עדינות ושקור לות היו אלה מאורעות בינעדתיות. בשפה שכל אדם מכיר אותה, בשפת המעשים אשר דורות של יהודים התנסו בהם בעשרות ארצות משך מאות שנים — היה זה פוגרום. יהיו מניעי הפוגרום אשר יהיו, בסופו של דבר הוא יתנסם במדינה כולה. כי ככל ששיטות הגיטו תתפשטנה בפנים המדינה, שיטות המכוונות נגד המיעוטים הלאומיים, תהודק תגורתם של אחי אותם המיעוטים סביב למדינה. עד אשר תוקף חומה כחומת הגיטאות, אשר איש לא יוכל לפרוץ דרכה אל המרחב החיוני.

מדינת ישראל משולה לפועל המשטכר 80 ל"י לחודש, מוציא 200 ל"י לחודש. לפי על כזה ישנן כמה אפשרויות: הוא יכול לעבוד יותר, לנסות להרוויח 120 ל"י נוספות. הוא יכול להשיג את הכסף בגניבה או במעשי-שוד. הוא יכול לבקש גזירות מקרובים עשירים. והוא יכול לצמצם את הוצאותיו עד לסכום של 80 ל"י.

אלה הן עובדות החיים. הן ידועות מזה ארבע שנים לכל כלכלן בעולם, לכל איש רציני בארץ. אולם מאחר שהציבור והממשלה לא גילו כל רצון. לעבוד יותר, או להקטין את ההוצאות. (רמת המחיה) ואין גם רצון רב לצאת למסע שוד ולהסתבך בהתפתחות מלחמה. נשארה רק האפשרות הבעייתית: לחתוך על חשבון הנדבות של יהודי אמריקה וממשלתה. אלא שקשה לסמוך על נדבות לעולם ועד, ואין הן גם מספיקות לסתום את התור המתרחב הולך בתחתית החבית. הביטוי נאלץ לחשוב על פתרונות אחרים. **השורש והמחשבות.** (רמת המחיה) ואין גם רצון רב פועל פתרון סודי, שאיש כמעט אינו מעז לגלות אותו בפומבי. כל 100.000 עולים חדשים מרחיבים את החור בתחתית בעשרה מיליון לירות נוספות, מכיוון שהם צורכים מזון וסחורות המובאים מחוץ לארץ. כש-היתה ברירה להוריד את רמת המחיה של החתומים או להקטין את העלייה, נתקבלה החלטה. "ברוח הזמן": העלייה חדלה לעלות, החלה יורדת בהתמדה, הגיעה כמעט לנקודת האפס.

השבוע הודיע דב יוסף על מאמץ ממשלתי למצוא פתרון נוסף: עידוד היצוא. הקו הוא תנכ"י: לא תחסום שור בדישו. עד כה נאלץ אדם, שמכר את סחורותיו לאמריקה, למסור את הדולרים לממשלה. כדי לייצר סחורות נוספות היה זקוק לחומר גלם. — שאי אפשר היה להשיגם ללא רשיון מצד פקיד, דבר שהיה כרוך בפרוצדורה שהוכרה במצפת את מדינת רות הגיהנום. עתה הוסר המחסום: אדם המר-וויח דולרים יכול להשתמש בחלק מהם לשם קניית חמרי גלם, ללא צורך ברשיון נוסף. בינתיים צץ פתרון, אשר לפחות שלוש איש טוענים עליו את הבעלות: ד"ר בנימין אבניאל החירותי, יוסף ספיר הצ"צ ועקיבא גוברין המפא"י. הפתרון: לבטל לחלוטין את כל שיטת הפיקוח בארץ. תשובת הממשלה: לא.

אולם כל הפתרונות האלה אינם יכולים להתחרות עם התרופה האמיתית, שהיא התיקון הכלכלי לכל פועל המוציא יותר ממה שהוא משתכר: לעבוד יותר או לאכול פחות.

מדיניות

היהודים לא התאבדו

כשורת השבוע חיכוך המאיר של הלורד לואי מונטבטן בתל-אביב (ראה להלן). היה קשה לזכור כי עוד לפני ארבע שנים היתה בריטניה הגדולה המדינה השנואה ביותר בלב כל יהודי טוב, בת ישרה של השטן. השבוע

שפך ריצ'ארד קרוסמן, עורך עיתון בריטי שמאלי-קיצוני וחבר ועדת החקירה האנגלו-אמריקאית ב"שתי-המזל", אור חוש על יחסו של ארנסט בוין, שגרם בשעתו לשנאה בריטית-ישראלית זו. תוך כדי כך הוא שופך אור נוסף גם על מידת הצמיחות של גורל המדינה לנעשה במרחב.

כותב קרוסמן, בביקורת על ספר של הצינוי האנגלי הארי סחר: יחד עם הודעתו שלא יקבל את המלצת ועדת החקירה האנגלו-אמריקאית הודיע אטלי שיפנה את הבסיס הבריטי בסואץ. הודעה שנייה זו היתה מקור כל ההשתלשלות שבאה אחר-כך. כי ממשלת הלייבור ניסתה להגיע לחדירה סופית עם מצרים על-ידי העברת הבסיס לעזה וחפיפה. דבר זה יכול היה להיעשות רק מתוך הסכם עם היהודים או הערבים.

"וייצמן ובן-גוריון היו מוכנים להסכים לבסיסים כאלה תמורת הסכמה בריטית לח' לוקה" אומר קרוסמן, "ודבר זה היה מש"איר את ישראל בתוך חביר-העמים הבריטי. אולם אטלי דחה את הצעתם. לפי המלצת הלורד סחר (או מסקד חיל האוויר המלכותי) ופילדמארשל מונטגומרי, העדיף אטלי מדינה ערבית בעלת מיעוט יהודי, שאפשר היה לאחד אותה עם עבר-הירדן".

מאשים קרוסמן: טעותו האמיתית של בוין היתה שלא העריך כראוי את כוחם של היהודים, הפריז בהערכת הכוח הערבי, לוא היה חוזה מראש נצחון יהודי, היתה האנטי-שמיות שלו מתנדפת. אולם הוא שוא תחילה את היהודים מפני שלא רצו להתאבד, לפי בקשת המסכל הבריטי, ואחר-כך בו לערבים על שאינכורו אותו. בסופו של דבר בנד בוין גם בערבים.

המשק

2.4 קטרים לחודש

פרופיסור ה. פיש, מומחה לאירגון עבודה ואחד מ-21 מומחי א"ם בישראל, הציע גם בישראל את תהלתו ההולכת לפניו כמייסד (ומזל) תהלתו תעשייה. משך ששה חודשים מאז בואו ארצה חולל מהפכה בשטח פרי יון העבודה. במפעל המקררים של ארגו (פיליפס) למשל, לימד את צוות העובדים לייצר 60 מקררים במקום 28 שיצר אותו הצוות עד כה.

שטח אחר בו גילה פרופיסור פיש דרך להעלות פריון העבודה: סדנאות הרכבת. בי סדנאות תיקנו עד כה קטר אחד לחודש. כדי לאפשר תנועה תקינה של הרכבות ראה צורך לתקן, בממוצע, 1.6 קטרים לחודש. לשם כך הבעו מנהלי הסדנאות תוספת עובדים ומכונות. פרופיסור פיש הסתפק בשיטות יעילות מדעיות ומנגנון אחד לכוננות שתיקנו עוד לפני חודשים קטר אחד לחודש מתקנים עכשווי קטרים בשיעור הממוצע של 2.4 קטרים ל-חודש.

אמר הפרופיסור במסיבת תעשיינים: "אין מפעל בארץ שאין להגדיל במידה ניכרת את פריון הייצור שלו במספר עובדיו הנוכחי".

* שהמליצה על עליה מיידית של 100.000 איש, הצעה שלא נתקבלה על-ידי ממשלת אטלי בסענה שיש לפרק קודם כל את ההגנה.

צרפת, ועתה — לפי טענת מקי ומפס — איש התככים האנגלו-אמריקאי שבא לצוד את ישראל ברשת העכבישים האימפריאליסטיים.

סיפוק לבד. "נחמד!" קרא בהתפעלות אחד העיתונאים, כאשר נגלתה דמותו התמימה והצעירה מכפי שנתנו (52) של מונטבטן. שלא כבהופעותיו של הלורד במשרד החוץ ובמסכל בהן לבש מדי אדמירל מפוארים, חגר חרב ועטר אותות כבוד רבים, הופיע הלורד לפני העיתונאים כשהוא לבוש אזרחית בחליפת קיץ אפרפרה.

נאמן למסורת: "השירות השתקן", כפי שמ' כונה הצי הבריטי, לא היו דבריו של הלורד אלא שיחת-חולין מנומסת שנוקדה ממרומי

לורד לואי מונטבטן (מימין) במסיבת העיתונאים

לדמות תמירה, 6 תוארים

המרפסת, עליה עמד לצדו של הצייר הבריטי, פרנסיס אהנס, אל העיתונאים שעמדו על הדשא. אחר לחץ מונטבטן את ידי כל אחד מן הנוכחים, העיר כמה הערות אישיות, העלה את זכר ביקורו הראשון בארץ (לפני 20 שנה), בהיותו קצין ימי לאגבובה, ביקור שלא זיכה אותו במסיבות עיתונאים. הלורד חש עצמו בהרבה יותר חפשי מן העיתונאים שעטו עליו בחיובי-חנופה, הצליח להפיק מהם, מפעם לפעם, רעמי צחוק.

בסופה של הפגישה בל-15 הרגעים הסכימו הכל שהפגישה היתה מוצלחת ביותר, נתנה סיפוק גם לאלה שטענו שביקורו של הלורד לא היה יותר מאשר ביקור גימיוסין, גם לאלה ששתיקתו חיוקה את דעתם שהוא בא ליש-ראל כדי להפיץ את זרע התקופה, גם לאלה היוצעים להעריך משקע טוב בטעמם אותו. למחרת היום קראו העיתונאים בעיתונייהם מברקים מאמריקה: האנגלים והאמריקאים הסכימו להגשים את החלום הבריטי, למנות מפקד בריטי לכוחות הצי האטלנטיים בים התיכון. המפקד: לורד לואי מונטבטן. ההגנה הראשונה: התנגדות חריפה מצד כל שוכני ים התיכון המזרחי (מצרים, סוריה, תורכיה ויוון), מלבד מדינת ישראל. חיוכיו של הלורד (והמשקאות) לא הוצאו לחינם.

תיווך

דרך השפתיים

באחד המקומות היפים ביותר בארץ, מוקף כרמי זיתים, שוכן כפר ראמה (המבוטא ראמי), כפר גדול ועשיר באופן יחסי. ככל כפר אחר בארץ יש בו כמה עשירים, שהם מלומדים בדברי אלה ומכובדים בעיני הבריות, והרבה עניים, העובדים בכרמי העשירים. מצב זה לא השתנה בימי התורכים ובימי האנגלים. הוא לא השתנה בימי הישראלים.

לפני כמה חודשים הפך כפר ראמה לסמל. אולם הפעם לסמל המאיר למרחקים. כל בני הכפר, זקנים ונשים וטף, שהתקהלו בשעתו מול השוטרים, יצאו השבוע כדי לקבל פניהם של ששים מורים יהודים שפתחו בקורס מזורז להשתלמות בשפה הערבית. מיטב המלומדים הערבים (שרק מעטים מהם שרדו בארץ) באו להרצות בקורס זה.

השפה הערבית היא בלי ספק הגשר העיקרי העולם השנייה, מי שיום והוציא לפועל אישית מבצעי קומנדו מסוכנים בגורבניה וב-רבות חליתו של הצייר הבריטי ברמטגן לואי פרנסיס אלברט ויקטור ויקולס, לורד מונטבטן הראשון מבורמה, נינה של המלכה ויקטוריה, מפקד הצי הבריטי בים-התיכון, המועמד למשרת מפקד צי האמנה האטלנטית בים התיכון, לשעבר המשנה למלך בהודו, ראש פיקוד דרום-מזרח אסיה בעת מלחמת העולם השנייה, מי שיום והוציא לפועל אישית מבצעי קומנדו מסוכנים בגורבניה וב-

ובארצות-הברית, הגה רעיון טוב, מצא מב' צע משובה ועתידי, כנראה, גם יצליח בתח' רות השוקים.

הרעיון: תוספת קצוות, חלקי תועלת פלסטיים, בקצות העפרונות (הדוגמה היסודית: מחק). המבצע: מפעלי תעשיית פלסטיקה דורא.

לילדים האמריקאיים מוצעת מערכת עפרונות צבעוניים היכולה לבוא לשימוש מיידי עם תבנית הצוירים הפלסטית המצורפת. למבוגרים יותר מוצעים עפרונות שחורים, בעלי מעטה עץ צבעוני קצוות משונים ב' יותר. בעתיד יוכל כל אמריקאי לרכוש את העיפרון הישראלי, הכותב מצדו האחד וה' נושא משרוקית מצדו השני. אפשרות אח' רת: עיפרון הנושא זכוכית מגדלת (פלסטית) בקצהו. אפשרות שלישית: בית-קירוב לת' מונת בעל העיפרון וכרטיס זהותו שיכיל שמו, מספר הטלפון שלו ומספר רשיון מכונתו. מיותר להזכיר כי גודל התמונה (וכרטיס זהותו הנמצא בעברה השני) אינו עולה על גודל קצה האגודל.

עיפרון הכתיבה הירושלמי המשעשע ביו' תר הוא העיפרון בעל קצה-המשחק. בקצה העיפרון מיכל פלסטי זעיר, בו יש לכתוב ארבעה כדורדורים לארבעה שקערוריות. כ' נראה שרק אחר שבעל העיפרון הצליח בכך, הכניס כל כדור לשקערורית, הוא יהיה רשאי לכתוב בעיפרון, אחד משני מיליון ה' עפרונות שיצאו השבוע למסע כיבוש השחר קים למוצרי היצוא הישראליים.

אורחים

הלורד והעיתונאים

מניין עיתונאים ציפה בקוצר רוח בשמש אחר הצהרים להופעת האישיות האגדית. בינ' תיים הטיבו העיתונאים את לבם בחיסקי וסודה, שיכר אירי ולימונה אנגלית. מרביתם הויעו בהשפעת המשקאות החריפים אותם שחו, החליפות אותן לבשו והעניבות אשר ענבו בעיצומו של קיץ לכבוד המאורע ה' גדול.

ברבע לחמש בדיוק, בעוד אנשי העיתונות עומדים על הדשא למטה, הופיע בראש מדרגות חחילתו של הצייר הבריטי ברמטגן לואי פרנסיס אלברט ויקטור ויקולס, לורד מונטבטן הראשון מבורמה, נינה של המלכה ויקטוריה, מפקד הצי הבריטי בים-התיכון, המועמד למשרת מפקד צי האמנה האטלנטית בים התיכון, לשעבר המשנה למלך בהודו, ראש פיקוד דרום-מזרח אסיה בעת מלחמת העולם השנייה, מי שיום והוציא לפועל אישית מבצעי קומנדו מסוכנים בגורבניה וב-

התפרצה לקראת יריבתה מתוך רצון להכותה אולם זאת השליכה את התרגולות הגוססת מידיה, נסתגרה מאחורי מנעול דירתה. בקושי רב הצליחו השכנים שהתקבצו, כדי לצפות במחזה, לשכנע את שושנה להכנס לביתה ולבכות שם את אבידתה. שושנה לא הסתפקה בדמעות, נשבעה לקחת נקם. היא התלוננה על מרים לפני המשטרה שהחליטה לתבוע אותה לדיון. ההאשמה: "הבתת תר" נגולת באכזריות, עלידי מכות."

פנעים

בהפסדים כבדים, רוחים קלים

בראשונה היתה הגרלה אין אפס (כל מספר זוכה). עגלה עמוסה חפירות שוקולדה עמדה בשנים שלפני מלחמת העולם השנייה, דרך קבע, על מדרגות מוגרבי, תלאבים, כשבעלה

הודיעה שהיא עומדת לבצע סוף־סוף את ה"משימה": הוצאת עיתון יומי אידישאי יחיד בארץ. בשביעי לילול יצא הגליון הראשון בן שני העמודים, הודפס ב־3000 טפסים. באותו יום עצמו הפתיחה את עורך העיתון, מרדכי שטיין, הודעה מטעם הממונה על ה"מחנה, שבישרה לו שהרשיון להוצאת העיתון בל חלל מיום הוצאתו.

"לא בתום לב" כנימוק חוקי השתמש הממונה על המחנה בתיקון לחוק העיתונות שהוחק ערב מלחמת העולם על־ידי ממשלת המנדט. סעיף קצר בשולי הרשיון קבע שה"ממונה על המחנה שומר לעצמו את הזכות להפסיק הוצאת כל עיתון יומי הרואה אור פחות מ־12 פעם לחודש. הממונה על המחנה שהחליף את רשיון המנדט ברשיון ישראלי מקביל, ידע בעשותו זאת שלפי שעה יצא העיתון ארבע פעמים בשבוע בלבד, הפתח

מנדט הבריטית ראתה בעין יפה פילוגים ביישוב העברי, לא הפריעה למוציאי השבועון להפיצו כעיתון העברי היחיד שיצא אל ה"רחוב במוצאי־שבתות. היה זה העיתון הדמוי קולט. תפוצתו בת 5000 טפסים לא דיכאה את מוציאיו. הם היו ברובם אידיאליסטים מסוג חדש שהיו מוכנים אף להפסדים כדי להפיץ רעיון חדש. מלבד זאת היו הוצאותיהם הם אפסיות. באחד מראשוני בתי תלאבים גר עורך העיתון, עורך־הדיון מרדכי שטיין נמור־הקומה ובעל הקול הרך, בו לא ניכר מוצאו הרוסי שהשתבש בארץ משך 40 שנה. ליד חדר עבודתו־שנתו של שטיין החלידה מכונת הדפסה קטנה ופרימיטיבית, עליה הדפיסו משמרות מתנדבים אלפי טפסים שבוע, שבוע.

הכוח השלישי. ב־1946 זכתה הקבוצה ברשיון להוצאת עיתון יומי. רעיונותיה

לכל התרועעות עברית־ערבית הן בארץ והן במרחב כולו. אי־הנחלת שפה זו להמוני התלמידים העבריים היא תקלה רצינית: התלמיד הממוצע בבית־הספר העברי אינו יודע ולא כלום על תרבות ערב וספרותה, אינו מסוגל לקרוא עיתון ערבי או גם לשוחח עם פלאח עובר־אורה. הפחד מפני הבלתי־מוכר הוא גורם חשוב ביחס העברי אל הערבי. הדרך לשלום מובילה דרך השפתיים.

ערבי ראמה עצמם נבוכו במקצת, לא יכלו להסביר לעצמם מה יחס הממשלה לאזרחיה הערביים. אמר אחד: "פעם באים שוטרים המחזיקים אלות, פעם באים מורים המחזיקים עטים נובעים!" לא היה כל ספק את מי מעדיפים ערבי ראמה.

חגיגות

22 מקהלות על 22 במות

האיטלקים נוהגים לחלק זמרים לשני סוגים. האחד, השר טוב לאחר שהוא שותה חצי תריסר ביצים שלוקות. השני, המצטיין בקולו שעה שהוא סובל רעב. לאלף הזמר רים, בני 16 מקהלות גדולות, משבע ארצות שונות, הנמצאות כולן בים ובאוויר בדרך־לפסטיבל הזמר הישראלי, נשקף עתיד מדי היר בישראל" התגבא השבוע אחד ממארגני פסטיבל הענק. ההסבר: "ביצים לא יקבלו, אך רעבים הם ודאי יהיו."

מחלקת התיירות גילתה מעוף, המבטיח הצלחה לפסטיבל הזמרה הגדול ביותר עד כה בארץ, בהשקיעה 100 אלף לירות בהביטחת שיכון וכלכלת חברי המקהלות, עודדה תיירים רבים שהיו זקוקים לניעור קל כדי לארוז מזוודות. מלבד ריבוי התיירים יזכה האוצר בשלושים אלף דולרים שיובאו בכיסיו אלף הזמרים לכיסוי הוצאות סיוריהם בישראל.

מלבד החישובים הכספיים הקרים, נכונה הפתעה אמיתית לתושבי הארץ. הנהלת הזמר הקפידה להבטיח את הצלחת המפעל בערכה תכנית הופעות מקורית במיוחד. בין השאר תשרנה המקהלות שירי גבורה ביער הגיבורים, בדרך לירושלים, תסענה מחיפה לרמת־גן ברכבת מיוחדת, בת עשרות ק"מ, גות, אשר תעצר בכל מקום יישוב ובו תש" מענה המקהלות שירים מיוחדים. תקווה ארגונית מקורית נוספת: בני הישובים ה"גלהבים יצאו מן הסתם לקראת הרכבת עם פרחים, ישליכו זרים צבעוניים על זמרים מאושרים.

גולת הכותרת נקבעה להופעה בת 2,500

המפקד, הצוות והסירה. מפקד סירת "זבולון" רהב, בת 13 הסונות, שהגיעה לחופי רודוס בכוח מפרשיה, אחר מסע־ללאה ממושך בים סוער, יוסף עובדיה בן ה־24 (מימין) ושמונה אנשי צוותו על סיפון סירתם שטופת הגלים (ראה היט, העולם הזה 770).

המבטיח לכל קונה גורל בתעריפה (חצי־הגרש המנדטורי הנקוב) פרס. רובם המכריע של הפרסים: חפיות שוקולדה בשווי שניים, שלושה מילים האחת. הפרס הגדול: בונבוי נירית־ענק בשווי של עשרה גרוש.

כדי לעודד את קהל העוברים והשבים זכה מדי פעם אחד מקווי הגורלות בבונבוירית־הענקי. מה שרוב הקהל לא ידע היה כי ה"בונבויריה הוחזרה מייד לעגלה על־ידי ה"זוכה המאושר שלא היה אלא שותפו של בעל העגלה ושתפקידו היה לעזור את אי־מון הקהל.

בימי המלחמה גילו רמאי האימון ענף מכ"ג ינס יותר: רבבות תושבי מחנות הצבא שטור פי המשכורות הצבאיות. השיטה: "שתי כלכות ומלך". כל חייל הצליח לבחור מ"חוף שלושה קלפים, שנטרפו במהירות מסחר ררת בין ידיו של בעל הקלפים, את קלף ה"מלך זכה בכפליים הסכום עליו המר. כאן היה תפקידו של השותף־יוצרי־האימון להור פיע מאי־שם, לזכות בהרבה עשרות לירות בזאת אחר זאת על־ידי גילוי יכולת מדהימה של גיחוש, בעזרתה בחר, סריפה אחר סריפה, בקלף המלך. הזוכה המאושר זכה מלבד הכסף של בעל הקלפים גם בגידופיו העסייסיים וגם בהערצתם של חיילי הוד מלכותו, שהחליטו ללכת בדרכיו ולעזור לרושש את בעל הקלפים.

התוצאה הרגילה: כאשר הפסיק הזוכה ה"אלמוני מלהמר, התהפך מולו של בעל הקלף פים. חיילי הוד מלכותו תיקנו את אשר ע"ח הזוכה שהקדימם. הם פיצו את בעל ה"קלפים עשרת מונים על הפסדו. כי מניין היה להם לדעת ששעה שהם המרו לא היו בידי בעל הקלפים שתי מלכות ומלך אחד. מייד אחר שותפו של בעל הקלפים סיים את חור זכייתו הפכו כל שלושה הקלפים בעלי מין אחד — שלוש מלכות.

בעת־החנות, העודה והחייב. שיכלולה הסופי של הרמאות בעזרת אימון הגיע בימי הצנע, הרדיפה אחר מטבע זר והמחסור במוצרי יסוד. אורחים שנשטשו את אימונם בליהה הישראלית נתפתו לרכוש דור לרים במחיר שהסתכם דרך כלל במאה ל"רות הדולר (חמישה דולארים עוטפים פיסות נייר דומות־דולרים תמורת חמש מאות ל"רות ישראליות). מאות אחרים נתפתו לשל־של את כספם ליוזעים להסתדר שהבטיחו היתרי־ציאה, רשיונות פריגטיירים ושחרור משרות צבאי.

השבוע חזרה הרמאות בעזרת אימון ל־ (המשך בעמוד 10)

את עורכיו בביטול הרשיון דווקא ביום בו החל העיתון מופיע כיומון. בגלותו שכל הבקשות להוצאת עיתון יומי באידיש נדחו עד כה, שיער עורך־הדיון שטיין שהסיבה האמיתית לביטול הרשיון נעוצה בהמשך המלחמה המסורתית של מוס"דות היישוב בשפה האידיש. הוא לא קיים את צו הממונה על המחנה, המשיך להוציא את העיתון. למחרת הגיש צו על־תנאי לבית המשפט העליון, ציין כי "ביטול הרשיון לא נעשה בתום לב", וזה בצורביניים המתיר את הוצאת העיתון עד להחלטה סופית.

טען עורך־הדיון שטיין, הכותב את מאמר ריו הראשיים של העיתון בן שני העמודים בהם הוא מבטא את דבר התנועה: אלפי עולים זקוקים לעיתון יומי באידיש. ביטולו אינו אלא פגיעה חמורה בחופש הביטוי.

דרכי־חיים

לול על חשבון השכן

צעקות שתי הנשים הדהדו באויר גם לאחר שכל אחת מהן נכנסה לביתה. השנים לא שכן בחצר המשותפת של מרים ורחי ושושנה דהב בשכונה היפואית גוהה ולע"תים קרובות לא הסתפקו שתי השכנות בחי"לופי גידופיים. נקטו בשיטה המעשית יותר של מריטת שערות. הסיבה למלחמה המתמדת היו פעוטות, אך לא חסרו מעולם: בין שזאת היתה הטיית מ־שופסין לצד דירת מרים ובין שהיתה זאת התות בוך על כבסי שושנה שניתלו לייבוש לרוחב החצר המשותפת.

החודש הגיעה המריבה הנצחית לשיאה. מרים טיפחה ליד פתח ביתה גינת ירקות קטנה ושמרה עליה בשבע עיניים. שושנה התקינה לול לגידול תרגולות וסגנוניתו ה"ראשונה, תרגולת כבדת־הידים, התמלחה ב"סגנת גבול גינת מרים וכרסום שתילי ירקותיה. כשראתה מרים שתרגולת שושנה לא חושבת לשנות ממנהגה החליטה לעשות מעשה.

תכניתה של מרים: המתת התרגולות שתי שמש לקח לשושנה שאין בונים לול על חש"בון השכן. כאשר יצאה שושנה באחד מבקרי השבוע מביתה, זנקה מרים לעבר התרגולות, שהילכה בחלקת חצרה, לא שמה לב לקרי־אותיה קורעות הלב, אחזה בכרעיה והתחלה חובטת את ראשה בקיר הבית.

הרצח הופסק באיבו על־ידי צעקה על־אנושית מפי שושנה. בעלת התרגולת־המב"קרת־בצורות־לא־לה, ששבה במפתיע. היא

הם של האנשים שעמדו מאחורי העיתון התגבשו עם ההסתבכויות הפוליטיות בעולם. עתה היתה זו תנועה חדשה, שחבריה ראו בה סניף לתנועות דומות בכמה מארצות המרחב, מצומצמות־כוח אך בעלות מצע ברור. חברי התנועה החדשה קראו לעצמם תנועת הכוח השלישי. התנועה היתה צריכה להיות סניף מאורגן של תנועה עולמית ש"מטרתה איחוד ארצות אסיה ואפריקה והפי"

עוזר "העיתון הדמוקרטי" מרדכי שטיין

חופש ביטוי

כתן לכות עצמאי, בלתי תלוי בשני הכוחות הגדולים בעולם. התנועה שהצטמצמה לכמה מאות חברים וחוקים, חלמה על משטר ה־מניסטי שהיה מבוסס על חופש, אחוה וצ"דק בינלאומי.

כעבור חמש שנים החליפה ממשלת ישראל את רשיון המנדט להוצאת העיתון ברש"יון ישראלי. אמצעי התנועה המצומצמים לא הירשו למוציאי העיתון להדפיס יומיום, למרות שהרשיון היה לעיתון יומי. העיתון הדמוקרטי המשיך להופיע לסירוגין, כשבו"עון אידישאי ועברי.

בראשית יולי חל מפנה. המערכת פרסמה מודעות בעיתונה, דאגה לפרסומת מחוצה לו,

ראים (אלף הזמרים החוצלארציים 1500 יש"רליים) לפני 50 אלף צופים באיצטד רמת־גן. שם תופענה בשבוע הבא 22 מקהלות על 22 במות מיוחדות שתוקמנה על המג"רש המשותף ביניהן: ארבעה שירים, אותם ישירו 2,500 הזמרים מ־22 הבמות הנפרדות פה אחד.

עיתונות

העולים זקוקים לעיתון

כבר ב־1944 מאסו כמה מאות אנשים בכל מפלגות היישוב, זכו ללא מאמץ מיוחד ברשיון להוצאת שבועון עברי. ממשלת ה"

נער
שש
צו
הע
ס
גוס
בא
גוס
המו
הנה
בגדו
יש
סאו
להי
הא
צו

בקלה הרבבות שנרטט למראה המשלחת מארץ הקודש.

סיבת הכשלון: תחרות משולשת

אולם לאחר הטכסים בא הספורט ואת מקום השמחה הגדולה תפס בכי נוגה וחרושי. אלפי ספורטאים מקצות העולם שאירי את הישראלים מאחוריהם על המגרש, המסלול והשדה. האתלטים אף לא הצליחו להגיע לחצי-הגמר בעוד שהקלעים נפלו זרמת הישגים ב־ארץ (מלבד דב בן־דב). היחיד שזכה לתוצאה ראוייה לשמה: קפצן המים יואב (צ'קו) רענו, שתפס את המקום התשיעי בקפיצה ממגדל המוך (השעה מטר) ונכשל בקפיצה ממגדל גבוה (עשרה מטר). לפרסומת מיוחדת זכתה קבוצת הכדורסל שהתמודדה לפני הארץ לימפידה נגד קבוצות חלשות בדגיה, שבדיה ופיגלנד וזכתה להישגים גימ ניקרים אולם כאשר נכנסה לבית אחד עם נבחרות הפיליפינים, היוונים וההונגרים הפסידה בכל המפגשים, אם כי בהפסדי נקודות פעוטים. התוצאה: מרד הכדורסלנים במאמנם האמריקאי טובי רסקין שהקפיד מדי במשמעתו החמורה והחזרתם של הכדורסלנים ארצה, לפני כל חברי הנבחרת.

הסיבה לכשלון באולימפיידה, במידה שראוי לקרוא כך לחוסר הצלחה בתחרות עם טובי ספורטאי העולם, נובעת ישירות מהתחרות המשולשת, הסובבת סביב ציר יחסי הספורט העכורים בין הפועל,

13 סדרנים פוטרו. ברגע החגיגי ביותר בפתיחת המשחקים התפרצה הצופה הגרמנית הקומוניסטית ברברה רוטרנט פלייר למסלול, מתוך כוונה לתפוס את הרמקול ולשדר בו קריאה לשלום בין העמים. התוצאה: מלבד פלייר שסולקה מהמסלול אחרי ההתפרצות, פוטרו מיד 13 סדרנים על שלא מנעו את התפרצות הגרמניה.

3 נציגים הופיעו. המשלחת הקטנה ביותר היתה זאת של נמיכוח ליכטנשטיין (בגבול אוסטר־השווייץ). שלושת נציגיה היו מתאגרף, מתאבק ורוכב אופניים.

אברהם ש

החברי והמחלקה להכשרה גופנית של משרד החינוך. שלושה גורמים אלה אינם מתחרים בהישגים ספורטאים אלא ליד כוס קפה סביב לשולחן הדיונים. מעולם לא ניסו להגשים את ורישת הממשלה להעלות את הכושר הגופני של הנוער. בהיפוך דוד בן־גוריון בלבב־יית מחברי המשלחת האולימפית בגן־הקרייה לא ידעו הנוכחים כמה חלשה הקבוצה ומה אפסיים סיכוייה לצבור אפילו נקודת אחד כדוגמת משלחות אחרות מארצות קטנות שידעו לרכו את תשומת לב הצופים בהפגנה ספורטאית בעוד שהישראלים כושר בצל.

עסקנים ל־15 קונגרסים

אולם חוסר הסיוע הממשלתי וריב האגודות הספורטאיות אינו הגורם היחיד לכשלון הליטינקי. יש ספורטאים התולים את האשמה בקולב הצנע שאינו מאפשר הוצאת אנרגיה על אימונים מפרכים בעוד שספורטאים אחרים פורקים את זעמם על המיתקנים הספורי־סאים שאינם קיימים, כאיצטד העלוב בתל־אביב שמסלול הריצה שלה למשל, אינו מאפשר כל אימון רציני. גם חוסר ידיעתם של המדריכים את השיטות החדשות בהדרכה אינו מוסיף סיכויים לספורט הישראלי.

כי במקום מאמני ספורט יוצאים לארצות חוץ עסקני ספורט ומלחי נבחרות הרואים בנסיצתם אפשרות נוחה לנוח מהצנע ומהאק־לים. התוצאה בשיגור המשלחת האולימפית: כדי לאפשר יציאת עסקנים ומלחים במספר מכסימלי ל־15 הקונגרסים הספורטאיים ש־

הכושי והישראלים. הרץ הכושי עמנואל מקדונלד ביילי, איש האי המרכז־אנויקאי ג'מייקה (בתלבושת אימון כהה) נפגש עם ארבעה מחברי המשלחת הישראלית, הקלע סרן שמואל (מוניה) לביב, החובש כובע מצפה, מטיל הדיסקוס אורי גרין, המחזיק במצלמה, הרץ אריה ג'וז המחזיק במותניו והקופץ אריה ביתן העומד מימינו.

על נהדרות הלטינקי

מאת איתמר עידם

קהל העצום געש ורתח. 69 המש־לחות צעדו בתלבושותיהן הססגוניות ב־קצב אחיד כשבראש כל משלחת צועד פייני נושא שלט המדינה שממשלתה צו־עדת אחריו. מחיאות הכפיים לא פסקו לנוכח המראה המרהיב של פגישה אח־

חית של ספורטאי המזרח והמערב. אפילו המטוס הברי־טי שחג בטעות מעל הבסיס הימי הרוסי, פורקלה, הר־חוק 15 ק"מ מהליטינקי, לא העכיר את היחסים בין ה־מזרח והמערב בבירה הפינית. כאשר הופיעה המשלחת הישראלית כשבראשה צועד הכדורסלן אברהם שניאורי, נושא דגל הלאום, ולאחריו הספורטאים הישראלים וחברי הועד האולימפי עבר זיע

מיזיו חובת כבוד. מיד אחר הגיעה להליטינקי קיימה המשלחת האולימפית הישראלית את חובת הכבוד הראשונית, צעדה לעבר קברו של החייל האלמוני. הדגל הישראלי נישא בידי הכדורסלן אליהו עמיאל, הדגל הפיני בידי הכדורסלן מנחם קורמן. לידם צעד חיים וייג, איש מכבי ומאחוריהם נציג הצירות הישראלית חובש צילנדר.

בהלסינגי יחד עם האולימפיאדה 15' גופה מספר המשתתפים
 יו' להלסינגי, מתכנן ורבים שלא עמדו במינוחים האולימפי
 למשלחת, בניגוד להבטחתו הפומבית והמפורשת של נשיא
 האולימפס חבר הכנסת נחום חל.

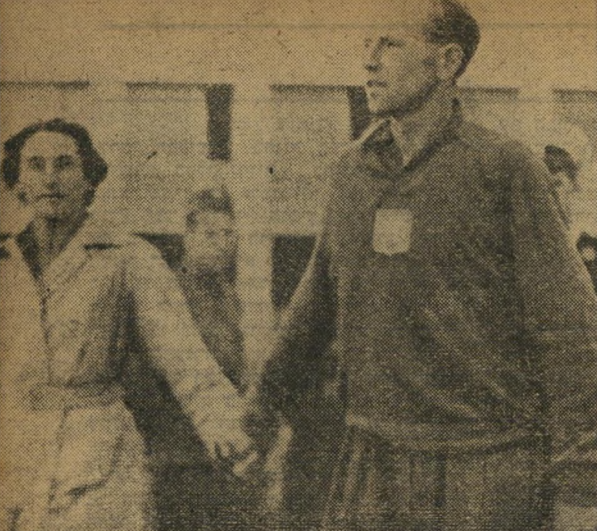
התפטרות: ארבע דעות

העולם הזה מיקש את ראש המחלקה להכשרה
 את את נציגי מכבי והפועל ומוזיא לחינוך
 להספיר מדוע נכשלה המשלחת הישראלית
 ימפידה 15' בתלסינגי
 עת ד"ר עמנואל סיביר ראש המחלקה להכשרה
 ת במשרד החינוך והתרבות: אשם הועד האולימפי
 ב לפי מפתח אגודת הספורט המיוצגות בו (הפועל ומכבי)
 למרות מרכיבים המכתיבים לו את דעתם בכל שאה, קטנה
 בשטח הספורט אין מקום למפתח או לפרשה את הועדה
 נרכיב לפי בחירות אישיות ויכולתם של החברים אשר לספור
 שנים רק שניים, דוד טבק ולאה רבין (הורביץ) שהיו ראויים
 ומילאו את תפקידם כראוי, ביחס לשאר האתלטים היה מן
 לשקול יותר לפני ששיגרו אותם לזירה האולימפית.
 ועד האולימפי, שקיבל סיוע ממשלתי (15 אלף ל"י), היה
 להיות נתון לפיקוח ממשלתי, לנהוג בצמצום ולמעט בשיגור

הנבחרת היתה כפולה: הופעה ספורטאית וקשרים בינלאומיים
 תקינים. המשלחת הורכבה בהתאם ללקו זה: החלק הלא-ספורטאי
 נשלח לקשרת הקשרים הבינלאומיים. אין ספק שההכנות התאחרו,
 אי אפשר היה להתחיל מוקדם יותר והועד האולימפי עשה את
 תזוירו למרות שהמחלקה להכשרה גופנית לא סייעה במידה מספקת.
 אשר לרביבו המלחים האשמה היא בועדה הבינמשרדית שלא
 אישרה את רשימת האנשים, הקטנה יותר, שהוגשה לאישור על-ידי
 הו"ר האולימפי.

דעת שמואל (שומרי) שומכר, מרכז ומדריך במדרשה
 למורי החינוך הגופני: מסע הנבחרת נכשל. ההכשרה של
 הספורטאים ששוגרו לאולימפיאדה לא היתה עקבית כלל ועיקר.
 אי אפשר להכין נבחרת לאומית לייצוג בינלאומי תוך שלושה או
 אפילו תשעה חודשים. אם כבר ידעו ב-1948 על שיגור נבחרת לכדור
 סל מדוע לא פתחו בהכנות כבר אז?

גם שומכר סבור כי היחסים המיוחדים בי הפועל ומכבי והחסרון
 המוחלט של מיתקני ספורט חדישים היו בעוכרי הספורטאים הישר-
 אליים. בבתי-הספר היסודיים קיים מחסור רב במיתקנים, דבר הפוגם
 בכישרו הגופני של הנוער. בתל-אביב, למשל, קיימים מתוך 50
 בתי-הספר רק שניים או שלושה בעלי אולמות התעמלות מסודרים
 המאפשרים שעור חינוך גופני מסודר. אולם אפילו לוא היו בכל
 בתי-הספר היסודיים אפשרויות מספיקות לחינוך גופני מועיל לא היה

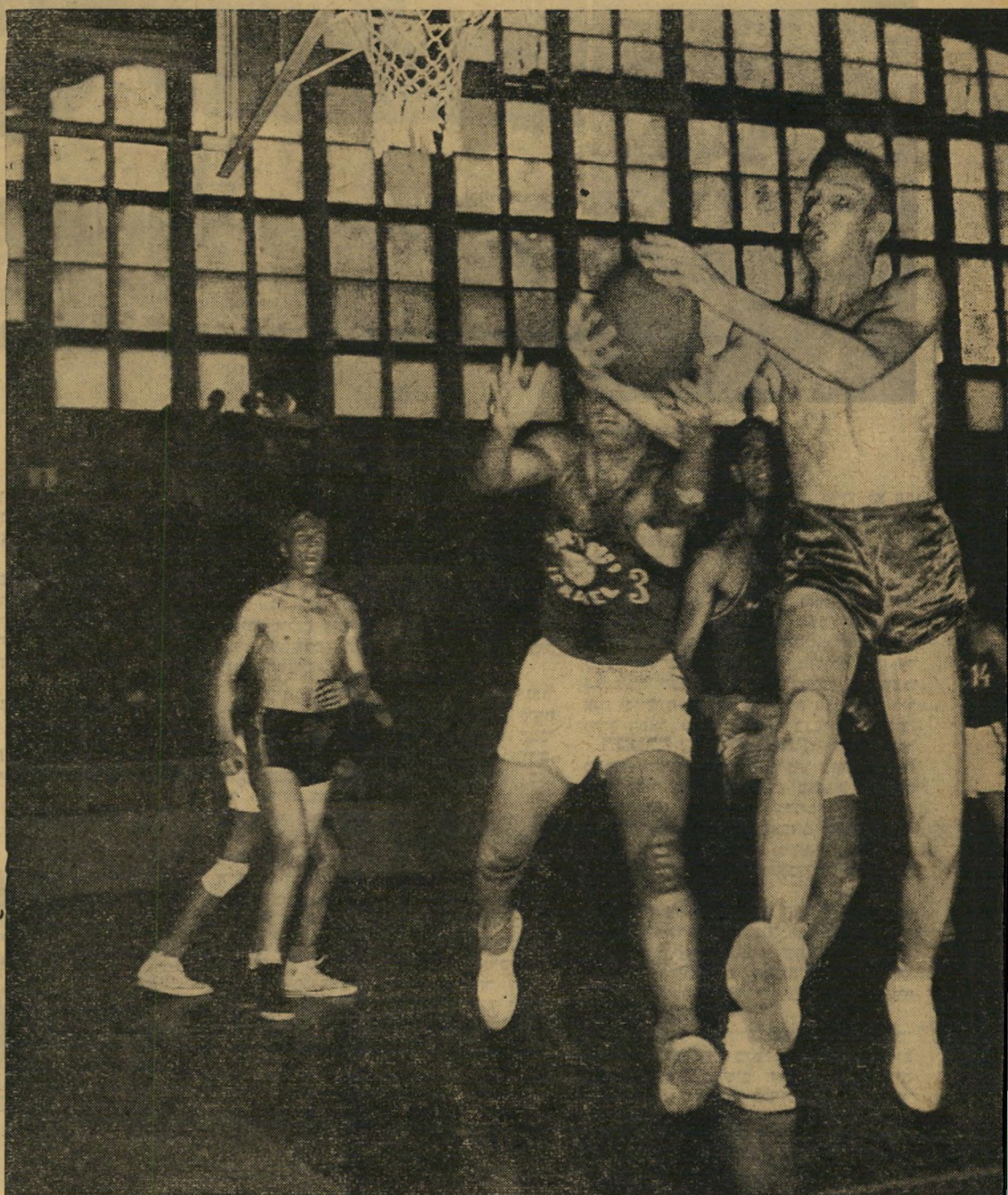
גם זר פרחים. כשקיבל "הקטר הצ'כי" — סרן אמיל זטופק —
 את מדליית הזהב השלישית שלו רץ מיד לאשתו זנה, הציע לה,
 למחיות כפיהם של 70 אלף הצופים, את המדלייה וזר פרחים.

גם קוקה קולה. האתלטית הרוסית מינה לונל, האמריקאי
 מקוונרין והרוסי אודלוב מחבקים איש את רעהו אחר שהתחלקו
 קודם לכן בשלושה בקבוקי המשקה האמריקאי, קוקה קולה.

גם מדליית זהב. מלבד שמטילת הדיסקוס הרוסית נינה
 רומשקונה, שהטילה את הדיסקוס למרחק 51.42 מטר, השיגה
 בזה שיא אולימפי זיכתה בכך את ברית-המועצות גם במדליית
 הזהב הראשונה מבין 22 מדליות הזהב הרוסיות האולימפיות.

זר נאבק עם מגן קבוצת הדיסינגי בשפרדי כהן, מאחוריו, מצפה דתוצאות המאבק בהתרגשות.

הספורט הישראלי לא יפיק מהם תועלת כל שהיא.
 ת חנניה ברגר, מזכיר הכבוד של התאחדות
 פ ואיש "מכבי" וותיק: הנבחרת הישראלית באולימ-
 נכשלה מבחינה טכנית. השתתפות במשחקים האולימ-
 יכה הכנה שגויה ממושכת לא כבולה על-ידי חוץ פרנסה,
 ומיתקנים. דוע היה מראש שאף למשלחת הישראלית סיכוי
 באולימפיאדה וההשתתפות נועדה להיות דגנתית וסמלית
 כי חשבה לרכישת הזכויות הניתנות לארצות המשתתפות
 דיה במדעל. ארצות רבות משתתפות שנים רבות באולימ-
 בידי לזכור נקודה אחת ותנאי הכניסה ספורטאיהן אידיאלים
 לתנאים הישראלים. מלבד כל זאת פנה הו"ר לרץ לספור
 טראלים, כגון מקרה העיזר שהילה בגותלם להגוש מיד
 יות חזקות של דורסל הכשל היחיד הוא סכסכם של
 יום עם מאמץ טובי רסקין, שאת מרותו היו חובבים לקבל.
 מן של חנניה ברגר אין מו"מ הפומבי לפני כל נסיעה. ב-
 אפר המלחים והספורטאים היוצאים, מוסיף כבוד, הוא רק
 ת רוח הספורטאים. ייתכן שבכך אשמה המחלקה להכשרה
 מתערבת בסידורים הארגוניים וחורגת בכך מסמכויותיה.
 ת איסור כן נציב, חבר הו"ר האולימפי ומזכיר
 בן "הפועל": הנבחרת הישראלית לא נשללה באולימפי-
 יבות הקיימות אי אפשר היה לקחת ליותר. מטרת שיגור

הדבר מספיק. המשבר מתארע כאשר הנערים והנערות מסיימים את
 לימודיהם בבתי-הספר היסודיים וחלק מהם פוגה לעבודה המונעת
 כל אפשרות של חינוך גופני והחלק השני הפוגה בבתי-הספר
 התיכוניים סובל גם הוא על-ידי חוסר המיתקנים המשווע בהם.
 הרבה יותר נכון היה לאפשר לספורטאים הישראלים בעלי
 ההישגה הלקויה לתחר במפגשים בינלאומיים בעלי רמה לא אולימפית.
 כדוגמה לכך יכולים לשמש הכדורגלנים:
 אר שחלומות הכדורגלנים לנסוע לאולימפיאדה עוד בשנת 1952
 נגזרו, הם נתפנו לדברים ממשיים יותר: הזמנות להציג את סחורות
 יצוא הספורט הישראלי, הכדורגל, בדרום מזרח אירופה.
 ית פנתה להתאחדות הכדורגל הציעה להחליף את תל-אביב
 באתונה, לערוך בה את טורניר שלוש הערים (איסטנבול, אתונה,
 תל-אביב) הצריך להתקיים בתל-אביב. למרות שהכדורגלנים אינם
 מסוגלים להטריח את עצמם לאתונה אין ההתאחדות סוברת כמותם,
 לא תסכים, כנראה, להעביר את הסורניר הבינעירוני אל אתונה.
 פנייה שנייה באה מצד יוגוסלביה: הזמנה לשורת משחקים בעיר
 ההיסטורית סרייבו.
 אולם הפנייה השלישית, שהיתה מעשה חובבים, היתה הנוחשת
 ביותר: מכבי פתחתה, מחזקת גביע המדינה, לא הסתפקה בכבודה
 המקומי, התקשרה עם קבוצה טורקית באנקרה, בירת תורכיה,
 ונענתה בחיוב.

(המשך מעמוד 7)

צורתה הבסיסית: בחנות ספרים תל-אביבית (הודיעה בעלת-החנות לחוקר המשרה: «אנא, שמרו על אלמוניותי, אני גורא מתב' יישת מפני בעלי!») הופיע עולה חדש ביקש את כתובתו של החייט הרשקוביץ. בעלת-החנות הצטערה היא לא ידעה את מקום מגוריו של החייט. אחר חילקה את צורה עם העולה החדש שחיפש אחר הרשקוביץ כדי למכור לו בדים אנגליים. תאבונה של בעלת-החנות התעורר והיא ביקשה לראות את הבד. בקושי רב נתפתה העולה שלח לבסוף חמישה מטרים בד מתיקו. קימטו בין אצבעותיו, ניסה להבצירו בגפרור עד שהוכיח את טיבו המשובח.

ואז נכנס לחנות לקוח שביקש ספר שאול מן השוק. תוך כדי חיפוש חסרת-תקווה אחר הספר גילה במקרה את הבדים שבידי העולה. לשאלתו הלוושה הסבירה בעלת-החנות כי הבד הוא בד אנגלי טהור, במחיר 25 ל"י המטר. הלקוח נואש מספרו, גילה כי הוא עצמו חייט גם כן, החליט לבדוק את טיב הבד.

החייט קונה-הספרים גילה בקיאות עוד יותר רבה מהעולה בבדיקת טיב הבד, אישר את איכותו המשובחת. ללא היסוס הציע לשלם 125 ל"י עבור חמישה המטרים, ביקש את העולה לחכות לו בחנות עד שיביא את הכסף.

בית-הקברות, חוויות. סבלנותו של בעל הבדים לא עמדה לו והוא נסתלק מהחנות. כעבור רגע הופיע החייט כשבדידיו חפסה כרסנתית של שטרות חמש לירות אדום-חומים. בראותו כי בעל הבדים נעלם, ספק אם כפיו, מרט את שטרותיו. כשנגע, ביקש את בעלת-החנות לרכוש את הבדים באם יחזור אותו עולה, הבטיח לשתפה ב"עשרים לירות רוחים. אחר יצא את החנות, יחד עם חפסת השטרות.

עתה שב העולה נושא-הבדים, נתקבל בזרועות פתוחות על-ידי בעלת-החנות ששילשה לידו 125 לירות. העולה נחפו להפיר, הבטיח להביא בפעם הבאה מערכת כל-יחסיה צריכת ביול הוול.

בעלת-החנות המאושרת ציפתה לחייט, השתעשעה בעשרים הלירות (שטרם היו ב"ידה) שהיא הרוויחה בלא להניע אצבע. אולם החייט לא הופיע. אחר שעברו יום ויום מיום של צפייה מתוחה נואשה בעלת-החנות מהרוח הקל של עשרים לירות, החליטה לתפור מהבד מכנסיים לבעלה. אצל החייט האמיני ציפתה לה האכזבה הגדולה: הבד לא היה בד אנגלי, הוא היה בד וייטנאמי נחות איכות וזול (חמש לירות המטר).

בעלת-החנות שקיחתה להרוויח עשרים

עם התחיות המקושקשות שהעסיקו את בני-הם משך תקופה ארוכה של ילדותם ונעוריהם. אותם הורים עצמם הקדישו חלק גדול מזמנם הפנוי לעיסוק זה שהיה חביב עליהם ביותר בהיותם צעירים, הוניחו אותו בהתבגרם.

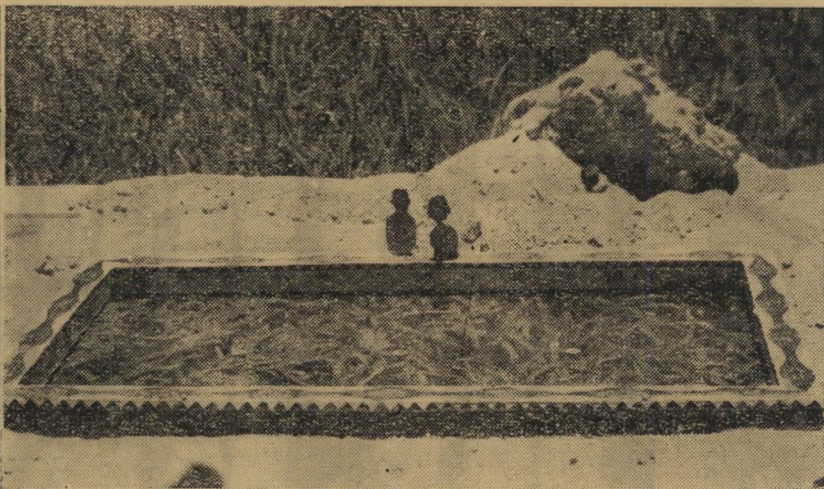
לנערים מספר שהציגו את אוספיהם ב"תערוכה הארצית, סימלו דברי השר יותר מאשר וידוי סתם. כאשר פנה דוד נוימן, לילד תל-אביב בן 16, שירש מאביו אוסף בולים ומבטא ברלינאי, לפני שנתיים, אל יושב-ראש התאחדות שבע אגודות הבולאים של המבורגים, ביקש להצטרף להתאחדות, נדחה בגלל היותו צעיר מדי. גורל חבריו, שכולם חיפשו דרכים להתלכד לגוף אחד,

מס, נושאי בולים רומניים בלתי-מוחלמים, המגיעים תמיד מבלי שיבחנו בכך אנשי-הדואר. תעלול אחר, חיתוך בול לשני משולי-שום, הרבקהם על מכתב, המגיע תמיד לכ"תובתו, מעשיר את אוספיהם במשולשים נדירים, מוכרים רשמית על-ידי חותמת דואר ישראל.

תאוצת חברי האגודה לבולים נדירי-מציאות העשירה אוספים רבים בבולים משוים. כך למשל מתפאר חבר ועד האגודה קלוגימוס (על שם סבו) הלנגלס, לילד הארץ בן 17, בבול המסמל את תקומת פולין, אותו קיבל על גבי מכתב ממכר שעלה אחרי כן לארץ. על הבול בלטו שלוש מלים עבריות בדיו כחול: «ימת שמם וזכרם» חותמת

ניקה המקצועית של ביצוע הלוחות. אחר צייר שמעון בקר פרימיטיבי, האופייני לרוב ציוריו והמוחד לקריקטורות שלו, רישום «גור זאב עם כבש» הדניק עליו את אבני עמק-הירדן, הפך את ההדבקה על ראי שה ויצק מלט אל תוך החללים. התוצאה השביעה את רצונו. היה זה לוח מוזאיקה גאה המצוי לרוב בגנים ציבוריים של ערים גדולות, אשר עיריותיהן דואגות לגוי, אך החסר בתל-אביב, חסרת הגנים.

מלת הקסמים: תקציב. התנאי הראשון לתפוקת מוזאיקה, שהיא עבודה אומית נותנת בממדים גדולים, הוא השגת עבודה ציבורית. לשם כך פנה שמעון אל א. קרבן, גננה הראשי של עיריית תל-אביב, הציע ה-

מודל המוזאיקה והברכה והמוזאיקן שמעון צבר לא לאמן, זכות התימה

כבת מוזאיקה בגנים ציבוריים. קרבן לא התלהב, הזכיר את מלת הקסמים, תקציב, ביטל כל אפשרות של בזבוז מסי אורחים תמורת דבר בלתי יעיל כגון עירוי.

קרבן שינה את דעתו אחר שובו ממסע לימוד באירופה, מקום שם ראה דברים דר-מים בגני-ענק, אותם לא חשב למיותרים. בשבוע פנה קרבן אל שמעון, הטיל עליו לקשט את שולי בריכת הנוי הגדולה של 11.5 על 6.5 מטר שעמדה להיבנות במרכז גן העצמאות. שייפתח החודש על שטח 110 דונם ליד מלון הפאר נורדאו פלזה בצפון תל-אביב.

המטרה: זכות האמן. שמעון החל מחפש אבנים מתאימות, הגיע בחיפושיו ל-אילת, חזר משם עמוס 25 מוצגים בצבעים שונים. היו אלה אבני גרניט קל-עובד. בנסיון הראשון חיסלו האבנים שלוש סכני מלטשות-שיש. הפתרון נמצא ביציקת אב-נים מלאכותיות, דבר המקובל במוזאיקה ה-מודרנית.

בתחילת ספטמבר החלה העבודה המעשית: ששה איש, לרשותם הונחו 9750 אבנים גדו-לות ו-2500 קטנות בצבעי שחור, אדום ולבן (טבעי), הרכיבו את המוזאיקה על ציורי-שמעון שהצטרפו יחד ל-275 לוחות בני 55 מטרים מרובעים. לפני כשבועיים עמדה הברכה מוכנה כמ-עט, על דפנותיה בלטו בשלושה צבעים כעשירים מיני רמשים וזוחלים ישראליים אשר המכנה המשותף ביניהם היה קו האו-פיני של הצייר שמעון צבר. ככל אמן המ-סיום עבודה אמנותית הקציב שמעון שטח שולי על לוח המוזאיקה, גרר כמאה אבנים, בהן חשב להטביע את חתימתו שמו על עבר-דתו. בניגוד לעשרה חדשי עבודה חלקה, הס-תבך דווקא בשלב הסופי, קרבן, גננה הרא-שי של עיריית תל-אביב, אסר עליו להטביע את שמו על דפנות בריכת המים. נימוקו לדבר-שמעון: אין מחתימים פועלי כבישים ובוני-מדרכות על כבישים ומדרכות.

הדואר הפולנית אישרה רשמית את הדעה היהודית.

חבר אחר גנן סידרת בולים ארצישראליים שנשלחו על מכתבים לחוק-לארץ ביום ה-15 למאי 1948, יום חיסול המנדט הבריטי. בור-לים אלה, בני 100 מילים, נושאים בגאווה שלוש מילים ציניות, מודפסות במכונת כתי-בה: «ממשלת התווה ובוהו» ועליהן חותמת דואר המנדט.

מוניטין האגודה הצעירה יצאו את גבר-לות הארץ. אחד גראוסקופף מניו-יורק, לקוח רציני של השירות הבולאי הישראלי, המכ-ניס לאוצר עשרת אלפים דולרים לחודש, שמע לאחרונה על הבולאים הצעירים. כא-שר הודיעו השירות הבולאי על דולר אחד שנשאר לזכותו אחר שלמו עבור כמות בור-לים ישראליים, שלח שני דולרים נוספים, הורה להעבירם לבולאים הצעירים. השירות הבולאי הגדיל את מאון הדולרים בקופת-האוצר בשלושה שטרות, נתן לצעירים 2951 פרוטות תמורתם, המליץ על רכישת בולים בסכום זה אצל עצמו. הצעירים התאכזבו, אחר שקיוו, בתור לבם, לחתום קולקטיבית על פרסומים בולאיים אמריקאיים. אחר הביעו את הסכמתם הלאומית: האוצר זקוק לשלד-שה דולארים יותר מאשר ספריית הבולאים הצעירים לקטלוג חדש.

משפט

לחתום או לא לחתום

בין סדרת קריקטורות ואוסף ציורים, לפני כשנתיים, טייל שמעון (קוצו של צבר) צבר נמוך הקומה, בהיר-השער ובעל החיוך זור-שף התנכיים על חוף הכינרת. ליד בית-יחזק-נעצר, ראה ילדים קטנים משחקים באבנים צבעוניות, וזעיר, שגודלן, המהוקצע טב-עית, לא עלה על סנטימטר מרובע אחד. בצד, במרחק מטרים אחדים, התרוממה ערי-מה ניכרת וססגונית שנצנצה בקרני השמש. איש, מלבד כמה ילדים קטנים, לא מצא בה עניין רב. שמעון שלא ידע בדיוק לשם מה הוא עושה זאת הריק את ילקוטי-הגב מכמה כריכים יבשים, מילא אותם בכמה מאות אבננים. בדרך תל-אביב תפס טרמפ, יש-על ערימת אבני-חיים וחשב מה לעשות באב-נים היפות אותן מישש בידיו.

היו אלה אבני פסיפס טבעיות, בהן אפשר היה לבצע עבודות אמנות ביוזמינית עתיקה — מוזאיקה. למחרת השכים שמעון, הוסיף שני ילקוטי גב, חזר לבית-יחזק. מקץ שלושה ימים היתה מרפסת החדר בגבעתיים, בו גרים שמעון ואשתו נעמי, מלאה אבנים צב-רניות. בחור ישב שמעון על כמה עשרות כריכים שנכתבו על מוזאיקה התמחה בטכ-

בולים מוזרים מאוספי הבולאים הצעירים

מדואר ישראל, שני משולשים

היסטוריה («בספר זה יבש») וכלכלה («מצב-המטבע במדינה»), אסף שלושה חברים, יסד אגודה עצמאית: הבולאים הצעירים. חודש מלא שנתיים לייסוד האגודה. עתה מתאספים חמישים נערים בבתי-החב-רים, משלמים 125 פרוטות לחודש (להדפסת מכתבים, קטלוגים, חילופי מכתבים עם סני-פים בארץ ורכישות לספרייה הבולאית — 120 כריכים עד כה). שומעים הרצאות. המ-בוגרים מוסיפים להסתכל על הצעירים מל-מעלה, עדיין אינם נענים להזמנת הצעירים להרצות בפניהם.

אישור לדעה היהודית. החברים לא הסתפקו באיסוף, פיתחו חוש הומור בולאי המכונן בעיקר נגד דואר ישראל, אותו הם מחשיבים כנחות במיוחד. תעלול חביב על רבים מהם: שליחת מכתבים לכתובות עצ-

לירות, הפסידה מאה. תמורתן היא היתה עדה להצגה משובחת של רמאות-אימון כפי שאף אבותיה האמריקאים מבטיחי חוויות-ההדר בעירייה הישראלית נחלת-יצחק (לפי קושאנים על בית-הקברות) לא היו מסוגלים להוציאה לפועל.

אגודות

האוצר קודם לבולאים

כאשר פתח שר התחבורה, דוד צבי פנקס, לפני שנה, את תבא (תערוכת בולים ארצית), הודה בגלוי לפני עשרות בולאים נלהבים: «הקשר שלי עם בולים עד להיותי שר התח-בורה הוא שבני, מרדכי, מאסף אותם.» וי-דוי השר היה אופייני. מעטים הם ההורים בארץ ובעולם כולו, שלא באו אי-פעם במגע

הארץ

בגלל סירוב מוסר ממשלתי להק-ציב עוד 800 דולר (כותרת בעל ה-משמר).

דן רייכמן, תל-אביב מוטב מוסר כיש ממוסר כליות.

ב"ל בערך יעלה שכל העובדים החל מה-15 ביולי (מעריב)

מרדכי ויינריב, גבעתי-עלייה אם תימשך האינפלציה, תהיה זאת ממ-שלה של פילוסופים.

הפרוצה, הנערה והכוש

(ראה עמוד 16)

שוב הקהל שמסרתו לעשות לעצמו פרסות על ידי מחזה העוסק בפרוצה, מבלי ש- הקהל הרחב ידע את התוכן הפוליטי והסרי ציילי האמיתי של המחזה. ייתכן שעם זאת היתה מסתייגת הקריירה של הפרוצה הניו-יורקית על קרשי במות יש- ראל. אולם בינתיים נמצא לה מאהב חדש: תיאטרון אהל. אף כי פורסם בעיתונות ש- המחזה נפסל להצגה, החליט אהל להציגו. הוא סמך, כנראה, על שמו הטוב, ועל העובד- דה שמשך עשרות שנות קיומו לא פסלה לו הצנורה אף שורה אחת ממחזותיו.

אהל החל עובד על המחזה, השחקנים למדו את הטקסט על בוריו. הוא הגיש את הטקסט לצנורה באיחור, שהיה, לדבריו, איחור שי- גרתי. ואז נפלה הפצצה הבולתית מפתיעה. הצנורה פסלה את המחזה שנית. הנימוק: טעמים מוסריים.

הזמנו: תמורת כסף

ההתמרמרות באהל היתה גדולה. לדעת אנשיו גמון הוא שהצנורה פוסל מחזה ש-

ז'אן פול סארטר
זה חת, אותי ?

יצאו לו מוניטין בעולם כולו. הם היו מבי- גים את הצנורה לוא אסר את הכניסה לאולם לצופים צעירים, אך אנשים מבוגרים אינם יכולים להזדעק לשמע עובדות ההיים. מאחורי הקלעים של אהל נרקמה בחשאי מזימה אנטי-צנוראית. ספר זאב ברבן, במאי המחזה ואחד משחקניו: "החלטנו ללכת עד הסוף, לנסות להגיע לידי פשרה עם הצנורה, אך באם היתה עומדת על דעתה, היינו עו- שים דבר ששום צנור בעולם אינו יכול למנוע מאתנו: היינו מציגים את המחזה ללא הכרזה פומבית, בלי מודעות, לפני קהל מוזמנים כביכול, שהיה מקבל הזמנות במש-

בשנת 1936 הוצגו בתיאטרון פריסאי שני מחזות מאת ז'אן פול סארטר, אחד ממיסדי הפילוסופיה האקזיסטנציאליסטית (הסוענת שהקיום הוא עיקר לעצמו). האחר, הפרוצה הצייתנית, היה מחזה אירוני אודות גורל הכושים בדרום ארצות-הברית, בעוד שהשני, מתיס ללא מצבות, היה דרמה מחיי המחז תרת בצרפת בזמן הכיבוש הנאצי. שני המחזות היו קצרים מכדי שימלאו ערב שלם, לכן הוצגו בתכנית אחת וגרמו לסערה, הפרעות מצד הקהל, התערבות ה- משטרה ויכוחו עו בין מבקרי התיאטרון. הסיבה לכל המהומה לא היתה הפרוצה הצי- יתנית, אלא דחאק אנשי המחזרת, שתוארו במחזה השני באור אכזרי למדי. המחזה הפרוצה הצייתנית משחק בחדרה של זונה ניו-יורקית לבנה שירדה דרומה, מקום שם קיימת השנאה המסורתית של הל- בנים נגד השחורים. בדרכה נפגשה הפרוצה בקרון הרכבת בשני כושים, אדם לבן שיכור ירה באחד מן הכושים, טוען להגנתו שהש- גים ניסו לאנוס את הלבנה. הפרוצה מכ- חישה תחילה את הדבר, אולם המכונה הסר- ליטית משפיעה עליה להעיד לטובת בני גזעה.

המערכון, בן שתי התמונות, נכתב כתר- צאה מבקור של סארטר בניו-יורק, שנה לפ- ני כן. סארטר איננו אדם הנוקל למחקר מע- מיק בנושא עליו הוא כותב. הוש דרמתי מפותח וסממנים רעשיניים במקצת הופסים אצלו את מקום הידיעה המעמיקה. כך יצאה מתחת ידו מעין קומדיה הדומה לחרב מר- פיות, שאינה מאשימה רק את הלבנים אלא גם את הכושים.

אף-על-פי-כן זכה המחזה להצלחה גם ב- בריית-המועצות (מקום בו נתפרסם בדפוס) וגם בארצות-הברית. אפילו באנגליה, בה פיקח הצנור שבע עניינים על כל מחזה מר- צג, זכה הפרוצה הצייתנית להיות מוצג זמן רב.

פגום מבחינה מוסרית

כאשר ביקש תיאטרון זירה מחזה סוציאלי אודות הבציעה הגזעית, החליט להעלות את המחזה (בצירוף מערכון מקורי קצר). המחזה, הכתוב בצרפתית סלנגית, תורגם לעברית לא פחות סלנגית, הושג המועצה לביקורת סרטים ומחזות, כנדרש על-ידי החוק. תשובת המועצה היתה קצרה: "הגנו להור- דיעכם בזה כי המועצה בישיבתה מיום 24.2.52 החליטה לאסור (את) הצגת המחזה הנ"ל בישראל". טען מיכאל אלמו, במאי תיאטרון זירה: "אחד מאנשי המועצה גילה לידורו, שהיתה חברת הלהקה, מה היו החישובים: התרגום הסלנגי לא מצא חן בעיניהם, והם חששו מפני בימוי ריאליסטי יתר על המידה, העולל להשפיע על קהל צעיר. אין זה טוד שלמועצה לביקורת יש פרטנזיות אמנויות, והיא מת- יימרת לעלות בטעמה על זה של סופרים ואנשי תיאטרון". בכל זאת לא יצא תיאטרון זירה למלחמה על המחזה. הוא חשש שאם יעורר רעש יח-

שמעון שזכה עד כה בפרסים אמנותיים והערכה בקורתית נלהבת בעד סלילת כביר שים ומדרגות מסוג שונה במקצת מעבודתו האחרונה, התרגש. אחר ששפר את לבו בכמ- תב אל ראש העיר, ישראל רוקח, נרגע. בבוא שמעון לעבודה למחרת, הבחין, ל- דבריו, ביו קרבן מכתב מראש העיר נושא הערה "להרשות לחתום".

סיפר שמעון: "הוא (קרבן) החזיק את המכתב בידו, הודיע לי שכתבתי לראש ה- עיר שקרים, שהעבודות אינן שלי כלל, שהן בוצעו בידו אחרים, ושאיני יכול לא לבוא יותר לעבודה. אני מפורס". הפיטרונים לא גרשו את שמעון משטח הגן. למחרת שב אל הברכיה, עבד חצי יום ללא תשלום. אחר-הצהרים מיהר אל עורך-הדין דוד גנור, הגיש תביעה לבית-המשפט. הס- ביר שמעון את מסרת התביעה העיקרית: על החוק לקבוע אחת ולחמדת את זכותו של אמן לחתום על עבודתו האמנותית שהיא דרך ביטוי האישי, בכל מקרה.

פצצה כנענית

בשעות הראשונות אחר שאלמונים הסילו את פצצת-ההפתדה לביתו של דוד צבי פנקס הדתי, גברה ההתרגשות במערכות העיתו- נים, ובצירוף במערכות עיתוני-הערב. היה צורך להגיב, ולהגיב במהירות.

ישב עזריאל קרליבך, עורך מעריב ובעל השור היוםי האישי שהוא מסמר העיתון, רשם בחפזו: "...בשעה זו מובילים כל ה- עקבות אל הקבוצה 'הכנענית' ומעוררים את החשד, שהיא זרקה בלילה שעבר את הפצצה לביתו של שר התחבורה. קבוצה זו ידועה מן ההתכחדות של ראש דבריה, עוזי...". הכותרת: "הפצצה הכנענית".

השבוע יגיש ד"ר יעקב ירדור, עורך-הדין הצעיר שהיה בשעתו חבר הקבוצה הפריזאית של לחי, הגיש קובלנה פלילית נגד ד"ר עזריאל קרליבך על הוצאת דיבה בניגוד לס- עיפים 201 ו-203 מפקדות החוק הפלילי 1936, עון שהעונש המסכימאלי עליו הוא לא יותר משלוש שנות מאסר, או קנס שאינו עולה על 100 ל"י, או שני העונשים גם יחד. הקובלנה הוגשה בשם שלושה קובלים: מרכז העברים הצעירים, גוף שלא נרשם כח- גודה, ואשר כתובתו היא בדירת הקובל השי- ליש, המשורר הצעיר אהרן אמיר. הקובל השני הוא אוריאל שלח, משורר הידוע בשם יהונתן רטוש, האדם שהניח את היסוד לתורת הועד לגיבוש הנוער העברי וכתב העת אלף, יושב-ראש מרכז העברים הצעירים. טוענים הקובלים: ד"ר קרליבך פירסם את

אוריאל (יהונתן רטוש) שלח
כן, אבל מי ?

אשר הוא פירסם באופן בלתי חוקי, תוך כוונה להוציא שם רע על הקובלים. יתר-על-כן, הדברים הנ"ל טופלים על הקובלים. הידועים בציבור ככנוי כנענים, שפע, ועלולים להמס- עליהם את שנאת הרבים, לתתם לבזו בעיני הרבים.

העוקץ של כל המשפט יהיה בלי ספק: מה זה ומי זה כנענים ? השם הוא שם גנאי, והוא הודבק מזה שנים לאוריאל שלח ול- חבריו, אולם גם לגופים ולאנשים הרחוקים מדעותיו. האם יכול מרכז העברים הצעירים לתבוע עתה שכל המעליב את הכנענים מע- ליב אותו ואת חבריו ? תהיה החלטת שופט השלום אשר תהיה, אין ספק שהציבור יזכה למשפט מעניין ויש- מע סוף-סוף מפי מומחים מי זה כנעני — ומי איננו.

ס פ ר ט

כדורגל

"ארכיב, אמן, אשחק!"

יצחק פלשין, מטיל הדיסקוס של מכבי חיפה, הוא מותיקי הספורטאים בארץ שהשיג משך שנים, דרך קבע, את אחד משלושת המקומות הראשונים בהטלת דיסקוס בכל התחרות אטלטיקה קלה. בשנתיים האחרונות זנח פלשין את הדיסקוס, התמסר לסניס. כששמע על ההכנות לאולימפיאדה ה-15 וטל טוב את הדיסקוס לידיו, אך כשראה שלא יצליח להכנס לגמר התחרות האולימפית החל משחק כדורגל בליגה הראשונה (במכבי חיפה).

שיטת משחקו של פלשין לא השתלבה ב- שיטת קבוצתו ובמשחקים האחרונים לא שותף יותר. פלשין לא נואש, החליט ש- "למרכזי הקבוצה אין מושג בכדורגל... תצ- ליה רק קבוצה שאני ארכיב אותה, אמן אותה ואשחק בה". את החלטתו הוציא פלשין לפועל. הוא הקים קבוצה בשם מכבי ב. במשחק הראשון של הקבוצה עם אחוזת נוצרים הוכיח פלשין כי הוא צדק בהנחתו היסודית, לפחות לפעם הראשונה. מכבי ב גברה על אחוזת הנוצרים 2:4.

ההוגריים בכדורגל, כדורמים, קרב חמש והשיגי השחייניות ההונגריות, אחריה באו 44 משלחות לאומיות שצברו מ-259 נקודות (שבדיה) עד נקודה אחת (האיטי). 22 משל- חות, כמשלחת ישראל (ראה "על נהרות הל- טינק", עמודים 8-9) לא זכו אפילו בנקודה אחת.

גם השלל הגדול, מדליות הזהב, הכסף והארד, התחלק בעיקר בין ארצות-הברית לברית-המועצות. האמריקאים זכו בזהב (40) לעומת 22 סובייטיות. אולם גם בכסף (30) לעומת 18) וגם בארד (20) ספדו 16) הראו הרוסים את יכולתם, וזו ביותר מקומות שג- יים (כסף) ושלישיים (ארד) מאשר האמרי- קאים. מלבדם בלטו במיוחד הסובדים וההונ- גרים (12) מדליות כסף) והגרמנים וה- הונגרים (15) מדליות ארד כל אחת.

בכל אולימפיאדה תפסה גם הפעם, מלכת הספורט, האטלטיקה הקלה, את מקום הכבוד, בהצביה 25 שאים: תשעה עולמיים ו-16 אולימפיים חדשים.

הוגר אולימפי נוסף שהפך קבע: הצטיי- נותם הרבה של האתלטים הכושים (בעיקר יוצאי ארצות-הברית והאי הבריטי ג'מיקה אשר באמריקה המרכזית) בריצות ובקפיצות. נגולת באכזריות, על ידי מכות.

אולימפיאדה

למלכת ספורט, מקום הכבוד

על לוח התוצאות באיצטד הענק בהל- סינקי הופיעה הכתובת "גדול הוא הצנחון — גדולה ממנו התחרות ההוגנת!"; אותו רגע החלו נושאי-דגלים עיפיים, אך זקופי-קומה, עונדי מדליות זהב, כסף וארד צועדים במס- לול ובאחור של שלוש דקות (בגלל עיכוב בסיום תחרויות הרכיבה) ככתב האש האר- לימפית במרומי המגדל המרכזי הרם (72 מטרים) והדגל האולימפי הצהור, מחומש העיגולים הצבעוניים, הורד באיטיות מראש התורן להדם של יריות חמשה תותחים.

עם תרועת החצוצרה נסתיימו המשחקים האולימפיים, ה-15 במספר מאז חידושם על- ידי בארן צפחתי צעיר לפני 56 שנים. **הזהב, הכסף, הארד.** אולימפיאדת הל- סינקי היתה מירון בלתי פוסק לצבירת נקר- דות בין ארצות-הברית וברית-המועצות. אר- צות-הברית זכתה בזכות עליונותם של אתל- טיה, שחיינה, כדורסלינה ומתאגרפיה. היא צברה 618 נקודות בהשוואה ל-554 הסוביי- טיות. את המקום השלישי נטלה המשלחת ההונגרית, ב-308 נקודות (בזכות הנצחונות

גרמניה

ביש המזל

פראנץ פון פאפן היה אדם בישמול כל ימי חייו. במלחמת העולם הראשונה נשלח לארגן את רשת הריגול הגרמנית בארצות הברית. בדרכו חזרה לגרמניה נתפסה אנייתו על-ידי הבריטים, שטרחו לבדוק את מזהירי חיו. במיוחד מצאו כמה פנקסיציקים, מסודרים בסדר גרמני מובהק. תוכן הפנקס סימ עניין את הבריטים מאד. היתה זאת רשימה מלאה של כל עובדי הריגול הגרמני באמריקה.

המרגלים המסכנים, שנדדו כולם לבית הסוהר, לא אהבו מאד את האציל הגרמני הראשון בעל הנימוסים היפים. והם לא היו יחידים בדעתם השלילית: פון פאפן בעל האמביציות הגדולות מצא רק ידידים מעטים. כדי לנחם את עצמו חלם חלום מיוחד ב"מינו: להתמנות שגריר גרמני במדינות ה"זעירה של לוקסמבורג. החשבון: בלוקסמ" בורג מצטלב ההון הגדול הגרמני והצרפתי. **טוראי ראשון מציכיה**. אולם הגורל יעד לפון פאפן תפקיד גדול יותר. הוא הפך קאנצלר (ראש ממשלה) של גרמניה, בלי רוב בפרלמנט, אך בתוקף חסות נשיא המדינה, הפלדמרשל הזקן פון הינדנבורג. הנשיא שגא את הנאצים ואת מנהיגם, שקרא לו "הטוראי הראשון הציכיה ההוא" (מתוך הנחה מטעית שהטוראי הראשון אדולף היטלר נולד בציכיה, במקום באוסטריה). לכן בחר הנשיא בפון פאפן.

אולם מזל הרע של האיש דרך אחריו. חיש מהר נאלץ להתפטר, לפנות את מקומו לגנרל פון שליכר. אולם מכיוון שהיה רוקח ולא היתה לו עדיין דירה, נשאר פון פאפן גר בדירת ראש הממשלה, שהיתה מחוברת לדירת הנשיא. השניים אכלו יחד את ארוזי חותיהם, ובשעת האוכל שיכנע פון פאפן את הנשיא מוכה הויקנה שיש רק הצלה אחת לגרמניה: למנות את היטלר לראש ממשלה ואת פון פאפן לסגנו. הפלדמרשל לחץ את ידי הטוראי הראשון, אדולף היטלר, שהפך אישיות עולמית.

היה זה חשבון פיקח מאד. פון פאפן היה בטוח שהדמוגוסטריה השכלה לא יצליח ב"תפקידו, יהיה, למעשה, שבוי בידי השרים השמרניים המתונים. אולם היטלר לא חלם כלל להיות בובה של פון פאפן. הוא שלח את כל ידידיו של פון פאפן למחנות הרי" כוה, אנשיו רצחו גם את שני מזכיריו של פון פאפן. פאפן עצמו נמלט ממרחץ הדמים בקושי, מצא מקלט בבניין משרד הבטחון. גם הרוצחים הנאצים לא העזו להתפרץ ל"מבצר זה של הגנרלים.

טעות טראגית. אדם פחות אופטימי היה מסיים, בזאת, את נשואיו לאדולף היטלר. לא כן פון פאפן. הוא הוסיף לשרת אותו באמונה — תחילה שגריר גרמני באוסטריה, שם עזר להכין את הסיפוח, ואחר כך כש"ריר בתורכיה. בתפקידו זה היה מרכז כל התככים הגרמניים במרחב, אירגן את מיבצע הריגול המוצלח ביותר של המלחמה — מבצע ציצור.

בסוף המלחמה השיג אותו הגורל. הוא הושב על ספסל בית המשפט לפושעי מלחמה בגירנברג. אך זוכה. הגרמנים עצמם אסרוהו שנית, דנו אותו לשמונה שנות מאסר, מהם שרת שנתיים ושחרר בגלל בריאותו הלקויה. את זמנו התפשי הקושי לכי חבת ספר זכרונות, שהופיע השבוע באנגלית.

מסקנתו הסופית של איש-התככים החתיק: כל הענין היה טעות טראגית. כל האנשים סביבו היו אשמים, גרמנים, בריטים וצרפתים כאחד. רק אדם אחד היה חף מכל פשע, אך לא זכה מעולם להערכה שהוא ראוי לה. איש זה היה פראנץ פון פאפן.

אוי למנצח

סיר וולדרון סמיטס, חבר הפרלמנט הבריטי, היה מוזעזע. גרמה לזעזוע חבילת-שי שנשלחה לו ע"י גרמני. בחבילה היו כמה קילוגרם של נקניקים. כתב גרמני: "שמעתי מפי ידידי הבריטים עד כמה הם טובלים בגלל קיצוב המזון. אני שולח לך חבילה קטנה מאד, כדי שתהיה חופשית ממכס. אני מקווה שהנקניקים יערכו לחכרי..."

סיר וולדרון, בהתרגשותו, עשה את אשר עושה כל אנגלי הגון, כתב מכתב לעורך ה"מניס" נוצחו במלחמה, הרי הם מנצחים ב"ט"מ. התמרמר חבר הפרלמנט: "אף כי הגר" שלום!"

מלחמה. המנצח אינו זוכה בשלל, מפני שאין שלל. המנצח זוכה רק בחובה לשקם את המנוצח, והמנוצח מראה את תודתו — לפי עמים — על-ידי כך שהוא מתחלל בנקניקיו עם המנצח מוכה הצנע.

ארצות הברית

עלבויות ב"ס ק"מ לשעה

בארצות-הברית קורים לאחרונה דברים בעלי חשיבות רבה ביותר בצורה שקטה ביותר. אין הם תופסים אלא שניים או שלושה סעיפים בכמה, ואפילו לא בכל, העיתונים. השבוע, למשל, יצאו עשרת אלפים מתנדבים, איש ואשה, לתצפיות קבע של 24 שעות ביממה נגד מטוסי ארצות-הברית. אילינוי הגדולה (השלישית בין 48 ארצות הברית. בעלת אוכלוסין של שמונה מיליון). אך אין זה הכל. מוסר סופר העולם הזה בארצות-הברית, מונסי ג'קובס: בשטחים הירוקים הנאים שסביב למרכז התעשייתי

פראנץ פון פאפן (במרכז) ואדולף היטלר

מטוראי ראשון, הצלת מדינה

הכביר של שיקאגו מוקמת שרשרת של תותחים כבדים הנתונים במסווה ותחת מחסה של שקי חול. מראה המזכיר את לונדון שלפני הבליץ של 1940.

תצפית האחר והגנת הקרקע אינם מוגבלים לשיקאגו בלבד. ההוראה חלה על כל המרכזים העירוניים והתעשייתיים של ארצות הברית. הסיבה: לפני חדשים מספר נעו יחידות של חיל-האוויר הסובייטי לבסיסים קדמיים בחצי האי קמצ'סקה שמעבר לאלסקה האמריקאית. במספר מקרים אף הודיעו אנשי ראדאר באלסקה על מטוסי סיוור סובייטיים שהופיעו מעל ארצות-הברית וקנדה. ואף אחד מהמטוסים האלה לא נעצר על-ידי מטוסי סים אמריקאיים וחוגי הצבא בארצות-הברית מניחים שסיסות אלה הן יותר טיסות שמסרתן לבחון את מערכת ההגנה האמריקאית מאשר לאסוף צילומים אוויריים של ארצות הברית.

בדרך אגב, המלחמה. למרות שפועי לוח צבאית מובהקת — כהקמת תותחים נגד אוויריים מורגשת בעליל גראה שאין האזרחים

האמריקאיים שמים לב במיוחד לכך כי המלחמה בקוריאה עדיין נמשכת. כתב העולם הזה לא שמע אלא אדם אחד המזכיר את המלחמה, ואף זה בדרך אגב. היה זה צעיר בן 20 בחופשתו הראשונה אחר ארבעה חדשי שירות. שלושה מחבריו שהתגייסו יחד עמו עזרו לצאת לקוריאה ואף אחד מהם לא חיבב, לפי דבריו אותו צעיר, את הרעיון הזה במיוחד. הצעיר עצמו הקדים להתגייס, לפני שהגיע תורו, והצליח בכך להסתדר ב"חיות בלתי קרבת, בה חיים נוחים. אין סיפור זה מיוחד לעצמו. לעתים אף מופיעים סיפורים מכוזרים יותר בעיתונים. מעשים בעוברי אורח רוכבי מכונות החולפים ליד מוצגי התותחים בערים הגדולות, מטילים עלבויות במדים ובלבושיהם. רבים מתותחני התותחים הנגד-אוויריים הם ותיקי מלחמה העולם. ע"כ מקפידים העולבים הצעירים (אטם טיפשים שהתגייסו!) לא להתקרב במידה יתירה לתותחנים, הם מסתפקים בהשמעת הערותיהם המתחכמות מ"מושב מכונות החולפת במהירות של 80 ק"מ לשעה.

יופי

המפלצת והיפהפיות

כשהתאספו היפהפיות בנות עשרות הארצות (כולל ישראל) במיאמי ביץ', פלורידה, כדי לתחר על התואר של מיס תבל, לא ידעו כי הן עתידות להסתכן בויכוח בינלאומי. כשנבחרה מיס פינגלנד נכנעו כל חברותיה.

אולם יפהפיה אחת לא שתקה. בחזרה ל"מולדתה מסרה מיס-אטליה לאחד העיתונים הודעה שזכתה לפרסומת עולמית. האשימה שחקנית הקולנוע בת ה-19, ג'ובאנה מאצורטי: השיטוט בתחרות היה תרמית פוליטית. מיס-תבל היתה צריכה להיות אמריקאית, אמרה האטליקה. ארבע מועמדות אמריקאיות, מלכות המדינות לוזיאנה, ניו ג'רסי, מונטאנה ואינדיאנה, עלו ביופין על השאר. "לרוע המזל ניכנסה המפלצת הפוליטית לתחרות, והדיפלומטיה האמריקאית הכריעה את כף המאזניים לטובת האינטרסים הבינלאומיים שלה!" מכאן התוצאות: כמיס תבל נבחרה מלכת היופי של פינגלנד, ארמי קוד לה. כדי לתת פרסומת לאולימפיאדה המקום השני ניתן למיס האוואי, כדי לנחם את האוי של שטרם זכה למעמד של המדינה ה-49 של ארצות-הברית. המקום השלישי ניתן למיס הונגריקונה, כדי לשכנע את האסיאתים שאם ריקה אינה מולולת בהם. המקום התמישי נ"ן הן לגרמניה, רגאטה הוי, כדי לרמוז לאדנאור שיש מקום לגרמניה בלב האמריקה.

לא ענבים חמוצים. מיס פינגלנד, ש"הפכה מיס תבל, לא שתקה. הודיעה היא: מיס אטליה אמרה את אשר אמרה מתוך שנאה אישית, ומפני שלא זכתה להיבחר. הכחישה האטליקה בזעם: אין זה עניין של ענבים חמוצים, כי ממילא לא היתה צריכה להיבחר.

בינתיים נשמע קול חדש בוויכוח. ביוסף אמריקאי קאטולי גינה בפומבי את האמהות האמריקאיות על שהן "מניחות לבנותיהן חסות הנסיון לערסל את עצמן בתחרות על התוארים המפוקפקים של מיס אמריקה ומיס תבל... הנשים ירדו מן הרמה הנאה של כבוד נשי, האשמה הבישוף לא די בתחרות היופי, הנשים גם לובשות בגדי גברים, מע' שנות ברחוב ועוסקות בענפי ספורט גבריים. רמז הבישוף: כל זה יתקם בהן בעולם הבא.

הרפתיקה בעולם ההוא

אחר שהתפוצצה הגיחה רותי לזוכה מרובע ומצאה שם ארץ בשם דארשי, ג'והנעון של זמפלגות, שם חיים בנייולווי שיש להם רמקו' יום במקום ראשי. ראש המפלגה השלטת, אנריאנו, שלח אותה לבית-המשוגעים, מקום לפתע נגמרה התחמושת — ומאנק רביעי התקרב אליו. מוטקה לא היסס — הוא הטיל את רימוני-היד האחרון מתחת לגחון הטאנק, התפוצץ יחד אתו. "שמעתי באגן גדול", סיפר מוטקה, "וכשהכרתי חזרה אלי ישבתי על הכוכב המרובע..."

מצרים

בלי מלך. בלי באשא. בלי ביי

כאשר, באחד משידוריו בתחילת השבוע, לא הוסיף קריין רדיו קהיר את התואר באשא לשמו של עלי מאהר, ראש הממשלה, היה זה, להלכה, דבר מפתיע, מהפכני, שהרי חשוב עורר של איש מכובד מכל דבר, אך למעשה, לא זעזע חסרונן זה שום אדם. כי מאז באו שתי הפצצות הגדולות של השתלטות הצבא והדת פארוק (העולם הזה 270) חדלו ההפצות הרגילות להתמיה את מאזיני רדיו קהיר.

ביטול התוארים של באשא וביי שהוענקו עליי פארוק (ולפניו השולטנים התורכים) עורר בל של נחשבים אשר כולם גיבאו את ביטולה השלם של המלוכה במצרים. אף סופר על אגף של מפלגת אל-והד שהגיש תביעה מפורשת לכך. "זהו הצעד הראשון של המהפכה", סיפרו. "אחריו יבואו שאר הצעדים שהיו במהפכה הצרפתית."

אך לאלה שחיו להופעת גילוינות — או לכל הפחות כיתות אש — נכונה אכזבה. כי שבע השנים של שלטונו, לא עשה הגנרל מוחמד נגיב אלא צעדים סמליים והפגנות. הוא ביטל את תוארי האצילות, הכריז שוב ושוב מלחמה בשחיתות והעיקר — הודיע כי אין להמשיך להתערב בפוליטיקה. כיצד אתה קורא, אם כן, שאלוהו עיתונאי חוץ, לפעולתך הנוכחית? האין זאת התערבות של הצבא בעניינים פוליטיים?"

לא, היתה התשובה התקיפה. "זאת לא התערבות כפי שהיא מקובלת כאן. זהו מצב זמני שיתלוף מיד כשנצליח לטהר את החיים הציבוריים מן השחיתות והבגידה."

רק תקופת מעבר. במידה מסוימת צדק הגנרל. מאז אילץ את פארוק למנות את עלי מאהר לראש ממשלה, נמנע מלהתערב בניהול ענייני המדינה השוטפים. הוא גם נמנע מלהתערב בחיים הפוליטיים — במובן המרחבי של המונח — בהמנעו מנקיטת כל עמדה כלפי המפלגות. הוא הביע את אימונו במאהר, שלח משמרכבוד לקבל את פני אל-נחאס בשבוע משועי, קיבל לראיון את מנהיג האוהד המוסלמי.

אין לי שום נטייה מפלגתית, הוא הודיע.

אשמח מאד לקבל כל מנהיג הרוצה להפגש עמי.

אולם איש לא התייחס לדברים אלה ברצינות. היה ברור, ללא שמץ של ספק, כי היתה זאת תקופת מעבר בלבד. למרות שהצליח ל"בצע את ההפיכה, אין עדיין לנגיב התמיכה הרחבה של שכבות העם, הדרושה לייצוב כל שלטון. אין לו גם שום גוף פוליטי התומך בו אשר מסוגל לנהל את המדינה. עד שיעליח לגבש את משטרו דרוש לו זמן ודרוש לו גם שקט לפעול בלי סיכסוכים עם המפלגות הגדולות (בעיקר הוואד) או תנועת האחים המוסלמים.

עד עתה מוכנים ראשי המפלגות לשחק פעולה: כל אחד מהם מקוה כי הוא יהיה האיש שהנהלת המדינה תמסר לידיו. אך אם ילך הגנרל נגיב בדרכו באותה תקיפות ועקביות בה צעד עד כה, מצפה לכל המנהיגים המוכבדים אכזבה. לא פעם הוא הביע את דעתו, עוד לפני ההפיכה, כי הצבא הוא המכשיר היחיד המסוגל לבצע משהו רציני וכנה במצרים. ואין כל סיבה מדוע לא יחליט, בבוא המועד, כי אין לו כל צורך במדינאים ובקצינים ציבוריים מושחתים.

על כל פנים דבר אחד ברור: למרות שאין המאורעות במצרים מהדורה חדשה של מהפכה הצרפתית, הביאו אתם שינויים ערכיים יסודיים בזירה הערבית. בין מיליוני הפלחנים העלובים התחילה במצבצב המחשבה כי אפי' שר גם לחיות בלי המלך ובלי הביי והבאשא המוכבדים.

מה שיבוא הלאה, קשה לנבא מראש: שובו של פארוק בתמיכת זרים, מהפכה עממית רחבה, השתלטות הקנאים הדתיים. "זהו סוד שאפילו הגנרל נגיב אינו יודע את סיבוי, סיכום מדינאי ערבי ותק. בינתיים, בכל אופן, הוא יושב היטב על הטנקים שלו."

השוטר הפריע לשקט

איחאן איבד עין כתוצאה מתאונה, לכן היתה השקפתו על העולם חריצנית במקצת. אם בחר דוקא לראות את הצד הרע, איש אינו יכול להאשימו. הוא עובד כפקיד ממשלתי ושנא כל דבר סביבו: הוא השתדל למצא את יחסי עם הוולט עד למינימום, לא ביקר אצל איש, לא התעניין בשכניו, נפרד לחלוטין מבני משפחתו. חבריו ל"עבודה אך בקושי ידעו על קיומו.

אולם זה לא מנע את איחאן מלבקר בבתי קולנוע, שם נהג לשבת בקצה הימני של האולם על מנת ליצור לעצמו את הרושם של שב באמצע. מתוך עשרה זרטים הוא מצא חשעה גרוי יום ואחד איום, נהג לחזור הביתה כולו זועף, לשחות יאלריאן ולהרדם.

אך לפני שבוע לא יכול להרדם: הסרט שראה אותו רב הדין אותו במידה שלא ידע עד כה. קשה היה לו להבין כיצד אנשים יכלו ל"צור זרועות כאלו שהוצגו או כיצד יכלו אחרים לחוות ב"הן ולהנהנות מהן. "כיצד אפשר להציג שחור על גבי לבן פשעים כאלו?" הוא זעף. "מה עושה הממלכה? איהם הצנוורה?" לבסוף הגיע להחלטה שיש לתלות את כל יצרני הסרטים ואוהבי תוצרתם, לשדוף אותם חיים בתוך בתי-הקולנוע.

למחרת גבר הרעיון בראש איחאן ומשך כל נסיעתו ב"חשמלית גיור ורטן. הביע את תביעותיו להעלות באש את בתי-הקולנוע וכל הק"ש שר בהם. לרוע מזלו נסע באותה חשמלית שוטר חרש שעקב בתעניינות אחרי צעדי קות איחאן על אש ושריפות. הוא היה חדש במקצועו וההתקדמות בסולם הדרגות עמדה לנגד עיניו כל הזמן.

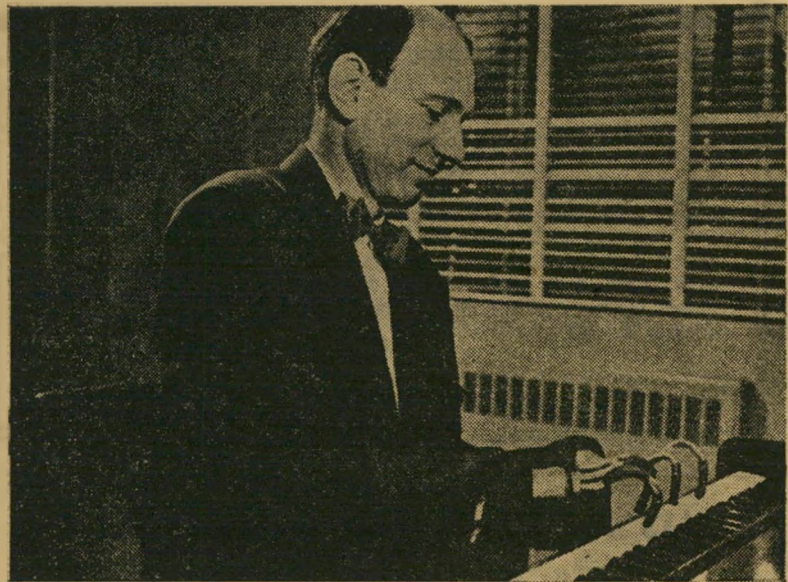
הנה ההזדמנות, הוא קבע. "זה אדם המכונן ב"ודאי עוד שבת שחורה, להצית את קהיר מחדש. אני אאסור אותו ואכריח אותו לגלות את שמות שותפיו ל"קשר, הבירה תוצל הודות ל"עיריית, אני אעלה בורגה, יתנו לי פרס גדול, יצלמו אותי בעיתונים אקנה וילה

ואתחתן עם עאודה היפה. אנשים ייעצו רו ברחוב ויצביעו עלי: הנה האיש שהציל את המולדת."

ככל שהבלש דגר על מחשבותיו השתכנע בצדקתו עד אשר לבסוף אחז את איחאן בצוארו ואמר לסחוב אותו לפתח החשמלית. אך לאיחאן היו כוונות אחרות בכל העניין: הוא הקים צעקות וצוחחות — "תפסו אותו! תפסו אותו! זה כייס!" והצביע על השוטר האומלל. תוך כמה שניות מצא הלה את עצמו מוטל גידופים ומטר מהלומות שנטלו ממנו את הכרתו. לבסוף הווצק שוטר במדים

סביב ראש הממשלה, ליווהו בדרכו למרכז המסחרי תוך צעקות ומחאות כפיים. בש"מוצ כמה סוחרים, שלא נענו לפניית האר"מוציאה והשאירו את חנויותיהם פתוחות, את המוללה, פנו לעוברים ברחוב כדי לב"ר את סבת הרעש. "הפגנה!" ענו להם.

מלת האמים הרעידה את לבות הסוחרים. "מפגינים! מפגינים!" הם צעקו אחד לשני. וכהרף עין נסגרו גם חנויות שבע"ליהן לא קיבלו על עצמם את הוראת השב"תה של מפלגות האופוזיציה.

ריימונד לייצר, פסנתרן מן הג'זים, באך ובוגי ווגי

מוסיקה

פסנתר לאצבעות פלדה

הקהל הרב שמילא את אולם הקונצרטים הניו-יורקי הריע בהתלהבות לפסנתרן. הישגו של הפסנתרן היה גדול, לא היה לו תקדים בדברי ימי המוסיקה הקונצרטית. לא היה זה קונצרט רגיל. הקהל הגלהב שמע ביצועים מושלמים יותר של הפוגה לבאך, אך הריע יותר לאומץ לבו של הפסנתרן מאשר לנגינתו. כי לרימונד לייצר, יליד אנגליה בן ה-35, לא היו עשר אצבעות להן נכתבה מוסיקת הפסנתר. לא היתה לו אף אצבע אחת. בקצה גפיו המלאכותיות שבאו במקום שתי ידיו אותן איבד בעלותו על מוקש, בלטו ארבע אצבעות פלדה. מארבע אצבעות אלה הפיק לייצר עיבודים רבים, החל מבאך ועד לבוגי-ווגי, אותם ערך בעצמו, משך ארבע שנות אמונים בידיו המלאכותיות. כי לייצר לא ראה כל סיבה להניח לפסנתר עליו החל לפ"רוט בגיל חמש בגלל שאיבד את שתי ידיו בגיל 33.

צה"ל קדם להתיישבות. אחר שלייצר יצא בלי שריטה משש שנות מלחמה בשירות הצבא הבריטי, נקלע לארץ-ישראל, החליט להשאר בה. בהשתחררו מהצבא הצליח ל"שכנע מספר מחברי יחידתו להתארגן כגרעין, לעלות לגליל. בפרוץ מלחמת השחרור היה הגרעין הבריטי מוכן לעלייה להתיישבות מש"קית. אך צה"ל קדם להתיישבות רימונד לייצר הצטרף לחטיבה גלילית, הקדיש לה את נסיונו הקרבי הממושך. שרותו בצה"ל נסתיים חיש מהר. בזמן ההפוגה הראשונה בסיורו על משורין בגליל המערבי התפוצץ מוקש תחתיו, חתך את שתי ידיו.

לייצר הועבר לבית-חולים ניו-יורקי, בו הרכיבו לו גפיים במקום שתי ידיו. אחר שב"רות מספר גילה אהבה לאחות האמריקאית שטיפלה בו, נשא אותה לאשה מיד אחר שלח להחזיק טבעת נשואין בשתי אצבעות פלדה. עתה חי הזוג בפרבר ניו-יורקי, מגדל את בנו זור, בן השנתיים. לייצר המדריך לעתים קרובות באלבום תצלומי הגליל אינו בודע חבריו שעתה לא יוכל להביא כל תועלת ב"סיכיות ההן, אך הוא מסכים אתם שלו עצמו תביא עתה ניו-יורק תועלת רבה יותר. מלבד הקונצרטים, את הכנסתם מקדיש לייצר לטובת המגביות, יסיים בשנה הבאה את לימודי המתמטיקה שלו באוניברסיטה הע"ר. רוגנית של ניו-יורק ואו הוא מתעתד לשוב ארצה לגלות יחד עם ידיעותיו המתמטיות את יכולתו הפסנתרנית לקהל הישראלי.

שהובילו כבול, לתחנת המשטרה. האשמה: הפרת השקט במקום ציבורי.

איראן

חרב גם קוטלת

לפי המקרים המבוססים ביותר של הפר"שנים האירופיים והאמריקאים צריכה איראן להמצא על סף מהפכה אדירה שתטאטא לפניו את מוסאדק וכל תוכניותיו השגעריות. העם רעב, אין עבודה, הכנסות המדינה אפסיות. וכל זה, לדברי אותם הפרשנים, נגרם עליידי ייבוש זרם הדולרים שנבע מ"מעינת הנפט בדרכו.

אכן צודקים פרשנים אלה: איראן באמת נמצאת על סף מהפכה אדירה. העם רעב, אין עבודה, הכנסות המדינה אפסיות. אולם מצב זה היה קיים באיראן משך דורות. ואם זרם הדולרים פחה, רק פקיד ממשלה וכמה עשירים נפגעו מכך. להמונים האיראניים לא משנה הרבה אם האנגלים מפיקים נפט או לא. אולם טיעונם האמיתי של הפרשנים היא — או ליתר דיוק — היתה, על כיוון המהפכה. כי לאחר מאורעות הדמים שפרצו מיד לאחר מינוי קואם אל-טולסנה לראש ממשלה, ברור לחלוטין כי לא נשקפת כל סכנה של טיטאטא למוחמד מוסאדק.

לאחר כניעתו של השאח נוכח תמיכת הצ"ב במוסאדק, קיבל הלה את התפקיד החירוי שנתבע לעצמו: שר הבטחון. עם תמיכת ההמונים ברחובות מצד אחד והחיללים מצד שני אין כל מכשול בפני מוסאדק. גם אם ירצה להוסיף את מוחמד רזא שאח ואשר תו היפה לרשימת המלכים המשוחררים אליה משתיך עתה פארוק.

אולם בינתיים מסתפק מוסאדק בהגפת ה"חרב בלבד: השאח נשאר ראש המדינה אף כי אסור לו להתערב בניהולה או אפילו לפגוש אישיות מדינית בלי הסכמת ראש ה"ממשלה ושר הבטחון. כדי שיהיה ברור כי החרב מסוגלת גם לקטול ממש, נשלחו אחות המלך ואמו לטיול ממושך מחוץ לא"ר, ראן, ואחריהן ראש המטה אוהד השאח — כדוגמה למה שמצפה למי שיעז לעמוד בין העם האיראני ומנהיגו מוסאדק.

הלבנון

השפעתו של ראש הממשלה

לפי הנראות מפלגות האופוזיציה היו כל בתי המסחר של ביירות צריכים לשבות כמחאה נגד הממשלה. ביום המיועד לשב"תה יצא סאמי ביי אל-סולח, ראש ממשלת הלבנון, לסייר ברחובות ולהשמיץ, בנוכחותו, על התנוונים שלא ישיבתו. כרגיל במקרים אלה התאסף המון רב

גנרל מוחמר נגיב, מהפכה צרפתית, הגילוינה

הודעה למנויים

- א. המקבל את העיתון לכתובתו הפרטית ויש לו גם תא דאך — ישלח את מספר התא אל מנהלת "העולם הזה".
- ב. המקבל את העיתון והכתובת אינה מדויקת או המשנה את כתובתו — יודיענו על כך מיד.
- ג. המקבל גזיון פגום או באחור יב, או לא קיבלו לחלוטין — יודיענו מיד.
- ד. נא לפנות אל הדוורים ולהסדיר אתם את דרך קבלת הגזיון. נא למלא אחרי הבקשות הנ"ל על מנת לאפשר חלוקה יעילה יותר ומהירה יותר של הגזיונות. כל אשר לא ימלא אחריהן לא יוכל להענות.

ה מ נ ה ל ה

תוכן הצלחות

ארוחת הצהרים החגיגית שערכה הצי רות הברית בישראל ללורד לואי מאונטבטן (ראה במדינה) במלון מנידו הטיפאי לא היתה, כשאר קבלות הפנים שנערכו ללורד המלח בישראל, על טהרת הצנע, הקיפה עשר מנות: מרק צרפתי, אספרגוס ברוטב הולנדי, חזה תרנגול-הודו בשמפניה עם רסק תפוחי-עץ, תפוחי-אדמה עירום, ירקות חיים, אפרסקים, גלידה, עוגות, קפה ופירות.

הודיעו הדוכס והדוכסית וינדז'ור בהגיעם לביקור-קין מסורתי בפאר ריס, שטבחיה יודעים להפיק מטעמי חן: "אנו אוהבים מאד אוכל טוב!" מה שאין הוג הדוכס אוהב: להסב עם הרבה סועדים לשולחן אחד. מלבד בהודמנות אחת בה הסבו יחד עמהם 29 אורחים לשולחן לא סעדו הוינדזורים משך 15 שנות נשואיהם עם יותר מאשר עשרה ירחים.

עומר ברדליי, הרמטכ"ל האמריקאי נדה לשמוע מפי ועדת התקציב של ה"קונגרס" על בזבוז כספים למופת באגף האפסנאות: אגף האמריקאי קונה דגי פילה באי איסלנד, מיבא אותם לארצות הברית ומחזירם למסעדות של הכוחות הצבאיים האמריקאים באיסלנד.

המטכ"ל האמריקאי לא הסתפק במטוס הצבאי שהעמיד לרשות סגן רמטכ"ל צה"ל, **אלוף מרדכי מקלף**, המבקר בארצות-הברית. כשנערכה סעודה לכבוד מקלף באחד מבסיסי החי"ר האמריקאי הובאו שני בקבוקי יין כשר במיוחד מתנות ה"ין היהודי בעיירה הקרובה.

כאשר שר הבטחון הצרפתי, **רינה פראדון**, נזף ב**מרשל אלמנסה ז'ר** אין על שהשמיע נאום עולבני נגד ה"אמריקאים והזכיר לו כי כל נאום של איש צבא צריך לעבור את אישור שר הבטחון, השיב ז'ואן במכתב קצר: "איני קורפורל!"

משנשל שר האוצר וגנור הסוכנות **לוי אשכול** אם דיבר עם אחד הפקידים הבנויים של הסוכנות, השיב: "לא, צעקתי!"

עיסוקי הנשים

גאחת מלכת היופי השלישית של ישראלי, **אורה ורד**, בשובה מתחרות. מיס "תבל" (ראה חכל העולם) בארצות-הברית: מקלט רדיו. נותנות השי: חברות אגודת נשות העדה התימנית (בת עשרים המשפחות) בניו-יורק.

גאחתה של מלכת היופי השנייה, **מיכל הראל**, ששבה גם היא השבוע לישראל: שיא הופעותיה בארצות הברית: 80 אסיפות (לטובת מלחמת העצמאות) ב-38 הערים הגדולות של ה"ארץ-היבשת".

עלי חאן מדרך הנשים, מי שהיה בעלה האחרון של **ריטה היינר**, החל מתנה אהבים עם כוכבת קולנוע נוספת. הכוכבת: **שא שא גאבור**, בת קולנוע הונגרי שנישאה לראשונה ב"גיל 16 (למדינאי תורכי), בשנייה למל"י יונר אמריקאי והנשואה כעת, רופפות למדי, בשלישית, לכוכב הוליווד **ג'ורג' סנדרס**. שיטת חיזורו של הנסיך המר סלמי: שיגור שלושה תריסרי שושנים אדומות וארוכות בעול מדי יום.

בהמשך ציי המכשפות הגיע גם תורו של **צ'רלי צ'אפלין**. פרשן רדיו אמריקאי האשימו כי הוא קומוניסט ושק"ר, הסתמך על תקליט הודאתו של משרתו הפרטי של צ'אפלין, תגובת צ'אפלין: נכית פיצוים, בגלל הוצאת דיבה, על שלושה מיליון דולר.

בשבוע בו היה נראה כאילו מתעתד **עוזר מפקח כללי ישרון שף**, ראש אגף החקירות, להתגרש ממשרתת ישראל, העביר אחיה, הסופר **מידר** (שמעון צהורא) **שף**, מבצע חשוב תחת איפול גמור: עטוריקון וחבוש-כוכב נשא שיר הצעיר לאשה חברה לעבודה במערכת הארץ. את **חווה מייסנר** השחרחרת. אחר גישואיו של מידר שי גה ישרון את טעמו, החליט לא לנטוש את המשרתה בכל זאת.

אחר שהמור עזי ושות' נדד בין שות' רבים, ביניהם **בנימין** (הארץ שלנו) **תמוז**, העזיז המקורי וחיים (ה"י הגיפ) **חפר**, נמצאו לו סוף סוף בעלים קבועים: עורך הלילה של הארץ **אריה זיו**, לשעבר צנזור ראשי של

למשלת המנדט בתל-אביב.

אתלטי ישראל שחזרו מהלסינקי סיפרו על אות הערכה שהונחה ביניהם בניכר: האתלט המצטיין באותו יום היה רשאי להשאר במלון ולשמוע על **מארק**, חניוקו הצבר של מאמן הנבחרת **אירוי** (מוז) **מונרשיין**, שעה שמון יצא לח-זות במיפנשי ספורט ליליים.

הפתעה רבה באה השבוע על המציל-המתאגרף **אמיל** (עמילא) **אכירי**: מעריב גילה שהתאגרף לפני 19 שנים עם אלוף הבוסק משקל בינוני של מצ' ריס, הרוזן הצבאי הנוכחי **גנראל מוחמד נגיב**. בתחרות שהתקיימה ב-יולי 1933 בנירניה, תל-אביב, הכריע השופט הבריטי לטובת המצרי. תגובתו של אמיל לתגלית: "איני זוכר מה היה שמו של המצרי, אך הדבר יכול בהחלט להיות!"

ס פ ר י ם

הקץ בששה קלעים

הנסיך פולקה ברנדוט מתגלה מתוך דפי יומנו, לירושלים, כאציל שבדי בעל רצון טוב אך מוגבל, רודף שלום אך מתקשה לתרום מתחת למסכה התככים במרחב. תרגום יומנו לעברית של מתוך או"ם שהופיע כמעט ארבע שנים אחר שנכתב שוב אינו בר-רעיון מיוחד יותר מאשר גילוי העובדה הלאידועה כי לר-עת ברנדוט היה מצבם הצבאי של הער-בים רע ביותר כבר שבועיים אחר פלי-שתם לארץ-ישראל (ערב ההפוגה הרא-שונה).

מלבד דו"ח השיחות שנהל ברנדוט בין טיטותיו בין בירות ערב וישראל אין ברנדוט שוכח להכניס ליומנו פרטים חשובים כעובדה שבליל 8 ליוני הופ-רעה שנת: "שכן אני, כמרכיבים של יתר חברי, לקיתי בדונסריה".

גדול בעשרה ס"מ, שתי הודמנר-יות הבולטות בדו"ח המתחך: מוכיר הליגה הערבית, עבדול אל-רחמן עואם באשא, בו התאבד ברנדוט בראשונה עד שמצא כי הוא הפכפר וחסר-אחריות. ה"דמות השנייה: משה שרתוק (שא טרם עבר את שמו לשרת) "איש נבון, ומ בחינות רבות איש נפלא". אין זה מונע את ברנדוט מלהאשים את הממשלה ה"יהודית, אותה ייצג שרתוק, ב"עמדה של חוצפה ואיבה כלפי נציגי או"ם". כאשר לדעתו, סיחרו הנצחונות הצבאיים את ראשי היהודים.

פרט משעשע: פארוק מלך מצרים התלונן לפני הנסיך השבדי על חוסר ה"אחדות הערבית" — שר החוץ הירדני קבל לפני פארוק, בשם ממשלת הירדן ופיקודה הצבאי, כי הדגל המצרי היה משך ימי הקרבות גדול בעשרה ס"מ מדגלה של הירדן.

ברנדוט, שנדחה על-ידי בסחונם העצמי של היהודים, עליו הספיק לעמוד משך מאה ימי שהותו במרחב. הבין הבנה מלאה את איה-הגיון בכל רעיון החלוקה (היהודים ישתמשו לאחר זמן בנימוק שמספר העולים גדל כל כך שהשטח ה"יהודי אינו מספיק"), ניסה למצוא פשר רה בדו"ח בן 90 עמודי מכונת כתיבה שהכין לעצרת או"ם בשנת 1948. למחרת סיום כתיבת הדו"ח, ב"17 לספטמבר 1948, נרצח פולקה ברנדוט על-ידי איש מחתרת יהודית, חזית המולדת, כבן 30 מגולח למשעי, רוה וכהן מאד, שירה בו צרורות מספר מתמקלע שמייסר (נשק צנחנים גרמניים), ששה הקלעים שחזרו לחזוה של הנסיך השבדי באותו ערב שבת ירושלמי שמו קץ לגסיון תחכו שתוצאותיו, בתנאים הנתונים, היו גיונות לשלון למפרע.

כרוב התרגומים שנעשו לאחרונה מלוי עזית לעברית סובל גם לירושלים מה"לקוי שמתרגם לאימון החסר לעמים מונחייסוד בלשון, ככתמקלע, טיפל בתרגום (המתרגם משתמש במונח הגר-מני אקדח-אוטומטי). אולם לירושלים מצטיין בהופעה נדירה ביותר במילות העברית — ציור עסיפה נאה. קו הרקיע הירושלמי, המבלים את מגדל המיסא ומלון המלך דוד, מעשה ידיו של עמנו"אל גראו, הוא משוכה ציורי השערים שהופיעו זה חדשים רבים. [לירושלים (223 ע') — 19 ולקה ברנדוט — אחיאסף (2.100 ע').]

כללי נוהג על שפת הים!

1. שמור על הנקיון. אל תפזר קליפות ושיירי אוכל.
2. הזהר לא לפגוע באנשים או ירדים בעת שהנך עוסק במשחקי ספורט.
3. המנע מהקמת רעש מיותר. זכור שפת הים הוא מקום לנפש ומרגוע!
4. לפני צאתך להתרחץ בים מרח עור גופך ב"דוט"ה" המגינה על עור הגוף ומנעימה את השזוף.

...ובשובך משפת הים טפל בשערותיך כשמן השערות של "שמן".

ברומא העתיקה, לפני 2000 שנה...

לפני 2000 שנה הגבירות הרומיות רגילות היו לנקות את שיניהן ב... חול הים, — כך מספר פליניוס הבן בספר ההיסטוריה שלו.

אין אנו מספרים את זאת על מנת להניע אתכן לחקית את מעשיהן, כי אם בכדי להורות שגם אז כבר העריכו שיניים "מטופלות יפה".

כיום הדבר פשוט בתכלית הפשטות: משחת שיניים "ת"א" מנקה את השיניים ואת הפה באופן יסודי. קצפה (דא סבון) משווה לשיניך לובן וברק, ומעמה המרענן שומר על נשימה נעימה ומושכת למשך שעות רצופות.

תוגי הרעים

מאחר שאין עדיין מנגנון שיכול לטפל בעשרות המכ" תבים המתקבלים, מתבקשים כל החברים והחברות החפ" צים להצטרף לחוגים לפנות אישית לחבר ההנהגה אבי בנחרי. שעות הקבלה: בכל יום רביעי בשבוע, בשעות 20:00 — 19:00 במשרד מ"ר רכת "העולם הזה". החברים יוכלו לפנות לאבי גם בשעת המסעות שאליהם מוזמנים חברים חדשים.

דירתך היא קרירה מרפסתך היא שימושית

רח' הרצל 89, תל-אביב, טל. 5473

